

**Донецька обласна універсальна наукова
бібліотека ім. Н.К. Крупської**

**КАЛЕНДАР
ЗНАМЕННИХ І ПАМ'ЯТНИХ ДАТ
ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ
2004 РІК**

Донецьк 2003

ББК 92.5

К 17

Календар знаменних і пам'ятних дат Донецької області. 2004 рік / Донец. ОУНБ ім. Н.К. Крупської; Укладач І.В. Гайдишева. – Донецьк: Східний видавничий дім, 2003. – 60 с.

Щорічне видання “Календар знаменних і пам'ятних дат Донецької області” містить інформацію про визначні та пам'ятні події історії, політичного, економічного, культурного життя регіону, ювілеї видатних уродженців краю і тих осіб, чиє життя і діяльність пов'язані з Донеччиною. Всі дати наведені за новим стилем.

До окремих дат подаються довідки і списки літератури.

Перелік дат, наданих у “Календарі...”, не завжди претендує на повноту і точність, бо має місце різночитання фактичних матеріалів у різних документах і друкованих джерелах.

Дати смерті окремих осіб, включених в календар, не встановлено у зв'язку з відсутністю цієї інформації у друкованих джерелах.

Адресується бібліотечним, музейним, клубним працівникам, вчителям, краєзнавцям та іншим категоріям читачів на допомогу в підготовці до відзначення знаменних і пам'ятних дат.

Зауваження і пропозиції просимо надсилати на адресу: Донецька обласна універсальна наукова бібліотека ім. Н.К. Крупської, відділ краєзнавчої літератури та бібліографії, вул. Артема, 84, м. Донецьк, 83055.

* Матеріали до знаменних і пам'ятних дат державного значення див. у щоквартальному “Календарі знаменних і пам'ятних дат” (К.: Нац. парламент. б-ка).

Укладач:

І.В. Гайдишева

Редактор:

О.Г. Полева

Науковий редактор:

О.В. Башун,

кандидат педагогічних наук

Рекомендовано до друку

Вченою Радою Донецької ОУНБ

(протокол № 2 від 5.11.2003 р.)

ЗНАМЕННІ І ПАМ'ЯТНІ ДАТИ У 2004 РОЦІ

СІЧЕНЬ

1 - 90 років від дня народження І.С. Наборського (1914–1972), Героя Радянського Союзу. До війни закінчив гірничий технікум у Дзержинську. Працював на шахті “Донбас”. Після війни жив і працював у Дзержинську.

- 60 років від дня народження В.Т. Ендебері (1944), українського письменника, автора гумористичних оповідань “Генеральна репетиція”. Народився у с. Никифорівка Артемівського району.

3 - 160 років від дня народження І.І. Зеленцова (1884–1910), інженера, металурга, одного із засновників чорної металургії Донбасу.

- 70 років від дня народження Ю.І. Баранова (1934), гірничого інженера, директора шахтоуправління “Донбас” ГХК “Донвугілля”, заслуженого шахтаря УРСР, Героя Соціалістичної Праці, нагородженого орденами Леніна, Жовтневої Революції, Трудового Червоного Прапора, відзнакою Президента України – орденом “За заслуги” III ступеня.

5 - 155 років від дня народження Василя Івановича Немировича-Данченка (1849–1936), відомого російського письменника, брата видатного театрального діяча Володимира Івановича Немировича-Данченка. У 70-ті роки, перебуваючи у Святогірському монастирі, написав книгу нарисів та вражень «Святые горы» (1880).

6 - 60 років тому (1944) було запущено перший турбогенератор Зуївської ДРЕС, відбудованої після визволення Донбасу від німецько-фашистських загарбників.

- Кожного року в день народження письменника присуджується Обласна літературна премія ім. В. Сосюри (заснована у 1993 р.).

7 - 65 років від дня народження Л.Г. Червової (1939), економіста, наукового працівника, провідного наукового співробітника інституту економіки промисловості НАН України, доктора економічних наук, професора, академіка Академії економічних наук України.

9 - 55 років від дня народження В.Г. Пашенка (1949), соліста Донецького державного академічного російського театру опери та балету ім. А.Б. Солов'яненка, заслуженого артиста УРСР.

10 - 75 років від дня народження В.О. Дорофєєва (1929), інженера-металурга, професора кафедри економіки та організації підприємства

Донецького інституту соціальної освіти, викладача вищої школи, кандидата технічних наук, доктора філософії, професора, заслуженого працівника народної освіти України, академіка Академії економічних наук, лауреата премії ім. Артема.

- 55 років від дня народження В.М. Щепіли (1949), українського письменника, члена Донецького відділення Спілки письменників України. Автор збірок оповідань: “По доброте душевной”, “В начале мая”, “Теплый вторник”.

12 - 95 років від дня народження В.М. Молчанова (1909–1989), Героя Радянського Союзу. До війни закінчив машинобудівельний технікум у Краматорську. Працював на підприємствах у Донбасі.

- 55 років тому (1949) на Горлівській шахті ім. Рум'янцева вперше використано вугільний комбайн ККП-1 (комбайн крутого падіння).

14 - 115 років від дня народження В.Д. Коряки (1889–1939), критика-літературознавця. Народився у Слов'янську.

- 80 років від дня народження Л.М. Костіна (1924–1971), Героя Радянського Союзу. Народився у Дружківці.

15 – 60 років тому (1944) проведено міський зліт жінок – підземних робітниць, скликаний Донецьким міськкомом партії та виїзною редакцією газети “Правда”.

16 - 65 років від дня народження М.П. Шевченка (1939), актора Донецької обласної філармонії, заслуженого артиста УРСР.

17 - 75 років тому (1929) прийнята Постанова ЦК ВКП(б) “Про завдання вугільної промисловості Донбасу”.

18 - 85 років від дня народження І.С. Байрачного (1919–1988), відомого журналіста, літературного працівника, перекладача, відповідального секретаря районної газети “Знамя труда” (Волноваха).

- 40 років тому (1964) групою робітників УкрНДІ гідровугілля і Боківського рудоремонтного заводу створено зносостійкий чавун.

19 - 85 років від дня народження І.В. Вертеля (1919–1981), українського журналіста, власного кореспондента газети “Гудок” на Донецькій залізниці, нагородженого орденом Червоної Зірки, медаллю «За боевые заслуги» та ін.

- 60 років від дня народження О.М. Ковальова (1944), математика, заступника директора з наукової праці інституту прикладної математики і механіки НАН України, доктора фізико-математичних наук, професора, лауреата премії ім. М.М. Крилова НАН України.

20 - 65 років від дня народження М.О. Дубини (1939-1994), донецького живописця.

- 55 років тому (1949) виготовлено першу партію вугільних комбайнів “ГУК” (“Донбас-1”) Горлівським машзаводом ім. С.М. Кірова.

- 55 років тому (1949) Слов’янський содовий комбінат нагороджено орденом Трудового Червоного Прапора за успішне виконання завдання щодо освоєння потужності содового виробництва та у зв’язку з 50-річним ювілеєм.

23 - 90 років від дня народження М.О. Мостового (1919–1991), Героя Радянського Союзу. Народився у с. Новоселівка-Перша Ясинуватського району.

25 - 90 років від дня народження І.І. Піскуна (1914–1982), Героя Радянського Союзу. Народився у с. Левадне (Гейдине) Олександрівського району.

- 45 років тому (1959) у Горлівці відкрито міську картинну галерею.

26 - 65 років від дня народження Г.О. Бондаренка (1939), лікаря, завідуючого кафедрою профхвороби радіаційної медицини Донецького державного медичного університету ім. М. Горького, доктора медичних наук, професора.

27 - 100 років від дня народження О.М. Довгаля (1904–1961), українського графіка, заслуженого діяча мистецтв УРСР. Народився у Дебальцевому.

28 - 80 років від дня народження С.К. Тасбаша (1924), журналіста. Працював заступником редактора районної газети “Путь к коммунизму” (Велика Новосілка). Нагороджений орденом Вітчизняної війни II ступеня, “За победу над Германией” та ін.

31 - Цього місяця виповнюється 100 років від дня відкриття (1904) у Маріуполі першої міської громадської бібліотеки (нині Маріупольська центральна міська бібліотека ім. В.Г. Короленка).

- Цього місяця виповнюється 10 років з дня заснування красназавчої сторінки “Рідний край” обласної газети “Донеччина” та виходу в світ першого номера альманаху з однойменною назвою.

ЛЮТИЙ

1 - 90 років від дня народження Д.І. Голощاپова (1914), Героя Соціалістичної Праці, почесного шахтаря СРСР, нагородженого орденами Леніна, Трудового Червоного Прапора, медалями. Працював машиністом вугільного комбайну шахти «Панфіловська».

- 85 років від часу виходу (1919) першого номера горлівської міської газети «Кочегарка».

3 - 85 років від дня народження О.О. Боргарда (1919–2002), вченого (математика, фізика), провідного наукового співробітника Донецького фізико-технічного інституту ім. О.О. Галкіна НАН України, доктора фізико-математичних наук, професора.

- 70 років від дня народження Г.С. Кир'якулова (1934), лікаря-лікувальника, завідуючого кафедрою анатомії Донецького державного медичного університету ім. М.М. Горького, викладача вищої школи, доктора медичних наук, професора, заслуженого діяча науки та техніки України.

5 - 85 років тому (1919) уряд Радянської України прийняв декрет про утворення Донецької губернії.

6 - 70 років від дня народження І.А. Пшеничного (1934), інженера-механіка, начальника цеху авіаційно-технічної бази державної авіакомпанії «Донбас – східні авіалінії України», заслуженого працівника транспорту УРСР, нагородженого орденом Трудового Червоного Прапора.

7 - 140 років від дня народження Д.А. Гайдамаки (Вертепова) (1864–1936), українського актора, режисера, антрепренера. В 1897–1917 рр. очолював власну трупу, пересувні театри. Працював у театрах Донецька, Слов'янська.

8 - 70 років від дня народження В.В. Кузьміна (1934), плавильника, заслуженого металурга УРСР, лауреата премії Ради Міністрів СРСР в галузі науки і техніки, нагородженого орденами Леніна, Жовтневої Революції, Трудового Червоного Прапора, медалями.

- 65 років від дня народження Р.С. Колесник (1939), української оперної, камерної співачки, завідуючої кафедрою академічного співу Донецької державної музичної академії ім. С.С. Прокоф'єва, викладача вищої школи, професора, солістки Донецького державного академічного російського театру опери та балету ім. А.Б. Солов'яненка, народної артистки УРСР, нагородженої

орденами Трудового Червоного Прапора, орденом Пошани, Почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР.

14 - 80 років від дня народження Д.М. Циміданова (1924), донецького архітектора, лауреата Державної премії.

15 - 60 років від дня народження С.К. Боєнка (1944), лікаря-оторіноларінголога, професора кафедри хвороби вуха, горла та носа факультету післядипломного виховання Донецького державного медичного університету ім. М. Горького, доктора медичних наук, професора.

19 - 85 років від дня народження О.А. Самарського (1919), вченого-математика, академіка Академії наук СРСР, Героя Соціалістичної Праці, лауреата Ленінської премії, автора фундаментальних праць в галузі математичної фізики та обчислювальної математики. Народився в с. Новоіванівка Амвросіївського району.

20 - 95 років від дня народження Г.Я. Бахчиванджі (1909–1943), льотчика-випробувача, Героя Радянського Союзу. Дитинство та юність пройшли у Маріуполі.

- 85 років від дня народження Т.А. Ревенка (1919), лікаря, консультанта Донецької обласної травматологічної лікарні, доктора медичних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки УРСР, дійсного члена Всесвітньої організації хірургів-травматологів, дипломанта премії ім. М.І. Пірогова, почесного громадянина м. Донецька, нагородженого орденами Вітчизняної війни I ступеня, Трудового Червоного Прапора, Червоної Зірки, орденом Пошани, медалями.

21 - 105 років від дня народження Д.О. Мілютенка (1899–1966), українського актора, народного артиста СРСР. Народився у Слов'янську.

- 90 років від дня народження Ю.В. Кроткова (1914), журналіста, нагородженого орденами Вітчизняної війни II ступеня, Червоної Зірки, медалями.

- 65 років від дня народження М.Є. Сміщенка (1939), українського поета. Автор поетичних збірок: "Росная весна", «Знакомый с детства луг», «Линия судьбы». Народився в с. Першомар'ївка Слов'янського району.

22 - 80 років від дня народження О.В. Кучеренка (1924-?), Героя Радянського Союзу. Народився у Слов'янську.

23 - 80 років від дня народження М.І. Гаврилова (1924), Героя Радянського Союзу. Живе у Краматорську.

- 80 років від дня народження І.А. Машкова (1924–1961), Героя Радянського Союзу. Народився в Артемівську.

24 - 65 років від дня народження А.А. Єфременка (1939), вчителя математики загальноосвітньої школи І–ІІІ ступенів № 96 м. Донецька, заслуженого вчителя УРСР.

25 - 75 років від дня народження О.П. Скобликова (1929), українського скульптора, народного художника УРСР. Народився у Дружківці.

27 - 85 років від дня народження І.П. Гоманкова (1919–1980), Героя Радянського Союзу. До війни працював в Артемівську на скляному заводі.

28 - 100 років від дня народження З.С. Браславського (1904–1980), українського журналіста. Працював спецкором газети “Социалистический Донбасс”.

29 - 80 років від дня народження Ф.І. Кукози (1924), радіофізика, доктора технічних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки Російської Федерації, дійсного члена Міжнародної академії наук, вищої школи. Народився у с. Стила Старобешівського району.

- Цього місяця виповнюється 85 років від часу заснування (1919) Центрального правління кам'яновугільної промисловості Донецького басейну (ЦПКП).

БЕРЕЗЕНЬ

1 - 45 років тому (1959) на шахті № 4 тресту “Орджонікідзевугілля” (м. Єнакієве) устатковано й успішно освоєно гідрокомплекс.

4 - 140 років від дня народження Л.І. Лутугіна (1864–1915), видатного вченого-геолога. Ним була вивчена геологічна структура і створена оглядова геологічна карта Донбасу.

- 85 років від дня народження В.І. Коробчанського (1919), професора Донецького національного технічного університету.

- 80 років від дня народження О.К. Утеганова (1924–1991), українського й російського режисера, народного артиста УРСР. У 1968–1986 рр. – головний режисер Донецького обласного російського драматичного театру (м. Маріуполь).

6 - 55 років тому (1944) відкрито Донецьке міське ПТУ № 40.

8 - 75 років від дня народження К.Г. Кулікової (1929), вченого-астронома, Героя Соціалістичної Праці, нагородженої орденами Леніна, Трудового Червоного Прапора. До виходу на пенсію працювала начальником інспектури Держкомісії з сортовипробування сільськогосподарських культур.

10 - 65 років від дня народження С.О. Некрасової (1939), вчителя російської мови, літератури та історії, заслуженого працівника культури УРСР, заступника голови Донецького обласного комітету захисту миру, члена Української Ради миру і члена правління Українського фонду миру, учасниці III-ї спецесії Генеральної Асамблеї ООН із роззброєння, Почесної громадянки штату Кентукі і м. Луїсвіль.

11 - 85 років від дня народження Г.М. Івашкевича (1919–1991), Героя Радянського Союзу. Народився в с. Володимирівка (нині смт) Волноваського району.

13 - 95 років від дня народження М.О. Солодилова (1909–1975), Героя Радянського Союзу. Жив у Слов'янську.

14 - 75 років від дня народження Є.І. Кушакова (1929), українського режисера, народного артиста УРСР. У 1968–1989 рр. – головний режисер Донецького державного академічного російського театру опери та балету ім. А.Б. Солов'яненка. З 1970 року – викладач Донецького музично-педагогічного інституту (нині державна музична академія ім. С.С. Прокоф'єва).

15 - 95 років від дня народження О.М. Оленіна (1909–1970), Героя Радянського Союзу. До та після війни жив і працював у Горлівці.

- 80 років від дня народження П.Ф. Богданова (1924), журналіста, відповідального секретаря Донецької обласної Співки журналістів України, заслуженого працівника культури УРСР, нагородженого орденами Вітчизняної війни I ступеня, Червоної Зірки, медалями, Почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР. Автор книжок “Донецкая орден Ленина” (у співавторстві з М.С. Перуном), “Полевой дозор”, “Книга и технический прогресс” та ін.

16 - 80 років від дня народження І.І. Ляшенка (1924), юриста, голови президії Донецької обласної колегії адвокатів, заслуженого юриста України, нагородженого орденами Вітчизняної війни I ступеня, II ступеня, орденом Пошани, медалями.

- 75 років від дня народження Т.Г. Шевченка (1929), художника театра та кіно, заслуженого діяча мистецтв України. Працює в Донецьку.

17 - 90 років від дня народження О.Н. Пономаренка (1914-1989), Героя Радянського Союзу. Народився у Дебальцевому.

- 65 років від дня народження В.М. Буданіна (1939), шахтаря, гірника очисного забою шахтоуправління “Донбас” ДХК “Донвугілля”, Почесного шахтаря СРСР, кавалера ордена Трудової Слави трьох ступенів.

18 - 75 років від дня народження Б.Н. Смирнова (1929), режисера, заслуженого артиста УРСР, працював головним режисером Донецького обласного театру ляльок.

20 – 100 років від дня народження В.Ф. Старченка (1904-1948), українського вченого-селекціонера, члена-кореспондента Академії наук УРСР, працював директором і науковим керівником Миронівської дослідно-селекційної станції. Народився у с. Темрюк (нині с. Старченкове) Володарського району.

- 70 років від дня народження І.О. Князева (1934), українського живописця. Живе і працює у Донецьку.

- 65 років від дня народження Т.О. Микитки (1939), українського диригента, професора кафедри академічного співу Донецької державної музичної академії ім. С.С. Прокоф'єва, викладача вищої школи, професора, народного артиста УРСР, заслуженого діяча мистецтв УРСР.

21 - 65 років від дня народження Є.В. Горохова (1939), інженера-будівника, ректора Донбаської державної академії будівництва та архітектури, доктора технічних наук, професора, заслуженого працівника освіти України, академіка Академії інженерних наук, Академії наук вищої школи, Академії будівництва України, лауреата нагороди ім. Ярослава Мудрого Академії наук вищої школи України.

- 65 років від дня народження І.В. Іващенко (1939), лікаря-ревматолога кардіологічного відділення міської лікарні № 20 м. Донецька, заслуженого лікаря України.

22 - 95 років від дня народження О.Ф. Афанасьєва (1909-1984), Героя Радянського Союзу. До війни працював монтером у Костянтинівці.

24 - 95 років від дня народження А.І. Ярмалю (1909–1991), відомого журналіста, колишнього відповідального секретаря Донецької обласної організації Спілки журналістів, заслуженого працівника культури УРСР, нагородженого орденом Вітчизняної війни II ступеня, медалями “За оборону Кавказа”, “За победу над Германией”, “За восстановление шахт Донбасса”.

Автор збірок оповідань “Шахтерская честь”, “Мишка-лампонос”, “В недрах земли”, повістей «На копрах загораються зvezды», «Седьмой горизонт» та ін.

- 55 років від дня народження Л.А. Боролицької (1949), піаністки, концертмейстера Донецької обласної філармонії, заслуженої артистки України, дипломанта міжнародного та всеукраїнського конкурсів.

25 - 65 років від дня народження І.М. Машталера (1939), економіста, директора Донецької обласної дирекції Укрсоцбанку, кандидата економічних наук, дійсного члена Академії економічних наук України.

- Цього місяця виповнюється 70 років від дня заснування (1939) газети “Железнодорожник Донбасса”.

КВІТЕНЬ

1 - 75 років від дня народження А.І. Лимарєва (1929–1985), українського живописця. Народився в Амвросіївці.

- 55 років від дня народження П.Д. Лобатого (1949), соліста Донецького державного академічного російського театру опери та балету ім. А.Б. Солов'яненка, заслуженого артиста УРСР.

- 75 років від дня народження Р.А. Тюркяна (1929), гірничого інженера-шахтобудівника, голови правління ВАТ “Трест ” Оргтехшахтобуд”, одного з провідних фахівців по спорудженню вертикальних стволів шахт, доктора технічних наук, професора, почесного будівника космодрому “Байконур”, дійсного члена Академії гірничих наук України, Академії будівництва України і Нью-Йоркської академії наук, лауреата Ленінської премії в галузі науки і техніки, заслуженого шахтаря УРСР, нагородженого орденами Леніна, Трудового Червоного Прапора, Дружби народів, орденом Пошани, Почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР, медалями.

5 - 55 років від дня народження С.О. Мамонова (1949), українського композитора, професора кафедри теорії музики та композиції Донецької державної музичної академії ім. С.С. Прокоф'єва, викладача вищої школи, професора, заслуженого діяча мистецтв УРСР, голови правління Донецької організації Спілки композиторів України, секретаря правління Спілки композиторів України, лауреата республіканської комсомольської премії ім. М. Островського, лауреата всеукраїнського конкурсу на кращу пісню до 50-річчя Стаханівського руху та обласного конкурсу пісні, присвяченої місту Донецьк.

- 75 років тому (1929) засновано спеціалізоване управління “Цинкобуд” (нині “Укрцинк”), м. Костянтинівка.

9 - 90 років від дня народження В.В. Щербиніна (1914–1942), Героя Радянського Союзу. Народився на ст. Микитівка (нині в межах м. Горлівка).

10 - 75 років тому (1929) введено в експлуатацію Будинок Центральної пошти (Головпоштамп).

11 - 90 років від дня народження М.Є. Матвієнка (1914), Героя Радянського Союзу. Працював слюсарем на Макіївському металургійному заводі.

- 80 років від дня народження Ф.Т. Тимонова (1924), Героя Радянського Союзу. У 1952 році закінчив Донецький індустріальний технікум (нині Донецький національний технічний університет).

- 75 років від дня народження Є.М. Летюка (1929–1976), донецького поета. Автор поетичних збірок “З повними відрами”, “Хто там зорі ворушить”, “Рівнодення”, “Трете весло” та ін.; прозаїчних творів “Різні бувають квіти”, “Анюта з Кривої Коси”, “Пароль довір’я” та ін.

14 - 85 років від дня народження Р.В. Візгерт (1919-2002), хіміка-органіка, працювала професором кафедри загальної хімії Донецького національного технічного університету, викладача вищої школи, відмінника хімічної промисловості СРСР, лауреата премії НАН України ім. Л.В. Писаржевського, соросовського професора.

15 - 130 років тому (1874) відбувся перший страйк шахтарів Юзівки проти експлуатації та безправ’я.

- 110 років від дня народження М.С. Хрущова (1894–1971), радянського державного і партійного діяча. У 1908–1928 рр. жив і працював у Донбасі.

- 75 років від дня народження Р.Г. Синельщикова (1929), завідуючого кафедрою екологічного менеджменту Донецької державної академії управління, викладача вищої школи, доктора біологічних наук, професора, академіка Української екологічної академії наук, почесного члена Української спілки охорони природи України.

16 - 80 років від дня народження А.Ю. Якушевського (1924), професора Донецького національного технічного університету.

17 - 85 років від дня народження В.В. Соколова (1919), українського поета і прозаїка. У 1958–1966 рр. – голова правління Донецького відділення Спілки письменників України. Автор збірок: “Весна”, “Лицем до сонця”, “Тобі”, “Народи мені сина” та ін.; поеми “Китаянка”; роману у віршах “Моє серце в Донбасі”; документальних повістей “Серце сильніше вогню”, “Володя”.

- 75 років від дня народження В.З. Рижака (1929), почесного шахтаря СРСР, Героя Соціалістичної Праці, нагородженого орденом Леніна, медалями. До виходу на пенсію працював на шахті ім. Ю.Ф. Засядька.

20 - 80 років від дня народження М.Ф. Солодилова (1924–1983), Героя Радянського Союзу. Після війни працював помічником машиніста електровоза на ст. Слов'янськ.

21 - 90 років від дня народження О.Г. Анурова (Онуров) (1914), українського і російського актора, народного артиста УРСР. Народився в Костянтинівці.

- 90 років від дня народження В.А. Данченка (1914–1967), українського актора, народного артиста УРСР. Народився в Маріуполі.

22 - 115 років тому (1889) введено в дію шахту ім. Леніна ВО “Артемвугілля”.

- 90 років від дня народження Г.Г. Коршуницького (1914–1981), журналіста, кореспондента газети “Железнодорожник Донбасса”, редактора багатотиражної газети «Уголь-промышленности», нагородженого медалями “За победу над Германией” та ін.

23 - 80 років тому (1924) м. Юзівка перейменовано в м. Сталіно.

- Кожного року в день народження композитора присуджується Обласна музична премія ім. С.С. Прокоф'єва.

24 - 75 років від дня народження В.Г. Гладкого (1929), українського живописця. Живе в Маріуполі.

25 - 95 років від дня народження Б.О. Котова (1909–1943), російського поета, Героя Радянського Союзу. У 1931–1942 рр. жив і працював у Горлівці на шахті “Підземгаз”, брав участь у роботі літоб'єднання “Кочегарка”. Автор збірки “Недопетая песня”. У Горлівці в школі № 2 встановлено бюст, меморіальну дошку, його ім'ям названо вулицю міста.

- 90 років від дня народження В.О. Ковальова (1914), журналіста, працював редактором багатотиражної газети “Азовстальстроевец” тресту “Азовстальстрой”, нагородженого орденами Вітчизняної війни I та II ступенів, двома орденами Червоної Зірки, медалями.

- 60 років від дня народження Т.О. Лагунової (1944), оперної, камерної співачки, солістки-вокалістки, провідного майстра сцени Донецького

державного російського академічного театру опери та балету ім. А.Б. Солов'яненка, народної артистки України, лауреата премії ім. Артема, всесоюзного огляду творчої молоді, нагородженої орденом Пошани.

- 60 років тому (1944) Державний комітет оборони прийняв рішення мобілізувати для праці в Донбас 36300 чоловік.

26 - 90 років від дня народження М.К. Бендрика (1914-1993), українського живописця, заслуженого художника УРСР. Народився у смт Ольгінка Волноваського району. Жив у Маріуполі.

27 - 75 років від дня народження Є.С. Рудакова (1929), наукового працівника, завідуючого відділом інституту фізико-органічної хімії та вуглехімії ім. Л.М. Литвиненка НАН України, доктора хімічних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України, лауреата премії ім. Л.В. Писаржевського Академії наук УРСР, нагородженого Почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР.

29 - 95 років від дня народження В.П. Московченка (1909–1970), українського художника театру, заслуженого діяча мистецтв УРСР. Працював у театрах Донецька – опери та балету, українському драматичному. Розписав фойє Палацу культури Ясинівського коксохімзаводу в Макіївці.

- 80 років від дня народження І.М. Литвина (1924), Героя Радянського Союзу. Народився в с. Свободне Волноваського району.

- 75 років від дня народження І.А. Шеховцова (1929), українського архітектора, заслуженого архітектора УРСР. Народився в Авдіївці.

- Цього місяця виповнюється 50 років від часу випуску (1954) першої продукції нового кислототривкого цеху Слов'янського заводу кислототривкої кераміки. Початок будівництва – 1951 рік.

- Цього місяця виповнюється 135 років від часу укладання (1869) між російським урядом та Джоном Юзом “Договору на утворення Новоросійського товариства кам'яновугільного, залізного та рейкового виробництва і товариства залізничної вітки від Харківсько-Азовської лінії”.

ТРАВЕНЬ

1 - 65 років від дня народження І. (Ярослава) Д. Гамкала (1939), українського диригента і педагога, народного артиста УРСР. У 1968–1970 рр. працював головним диригентом симфонічного оркестру Донецької філармонії.

- 70 років від часу введення в дію (1929) Пантелеймонівського заводу вогнетривкої цегли “Дінас”.

2 - 95 років від дня народження Л.Д. Лукова (1909–1963), українського і російського кінорежисера, народного артиста РРФСР. Народився в Маріуполі.

4 - 90 років від дня народження І.Г. Островерхова (1919–1944), Героя Радянського Союзу. Народився в с. Терни Краснолиманського району.

5 - 260 років тому (1744) підполковник Володимирівського полку Глебов виїхав до Бахмутської провінції для проведення обстеження заявленого родовища кам'яного вугілля.

- 80 років від дня народження Н.С. Новоселова (1924–1993), українського журналіста, заслуженого працівника культури УРСР, члена Спілки журналістів України, нагородженого орденом Вітчизняної війни I ступеня, медалями. Працював завідуючим відділом сільського господарства Костянтинівського району, міськрайонної газети “Знамя индустрии”, власним кореспондентом обласної газети “Социалистический Донбасс”, власним кореспондентом республіканської газети “Радянська Україна”.

6 - 70 років від дня народження В.М. Крутюка (1934), українського актора, артиста вищої категорії Донецького обласного академічного музично-драматичного театру, заслуженого артиста України.

7 - 100 років від дня народження Л.М. Полякової (1904), критика, літературознавця. Народилася в Маріуполі.

- 85 років від дня народження Б.А. Слуцького (1919–1986), російського поета. Народився у Слов'янську. Автор поетичних збірок “Время”, “Время моих ровесников”, “Годовая стрелка”, “Доброта дня”, “Неоконченные споры”, “Память”, “Сроки”, “Судьба”, “Я историю излагаю...” та ін.

8 - 85 років від дня народження Л.Н. Кір'якова (1919), грецького і українського поета, лауреата літературної премії ім. М. Рильського, нагородженого медалями “За боевые заслуги”, “За победу над Германией в Великой Отечественной войне 1941–1945 гг.”. Автор віршів у збірках “Всегда в дороге”, “Майская песня”, “Слава тебя найдет”, “Память” та ін.

9 - 80 років від дня народження В.І. Шаховцова (1924–1969), українського живописця. Народився у Слов'янську.

10 - 175 років від дня народження В.В. Берві-Флеровського (1829–1918), російського соціолога і публіциста, автора книжок “Положение рабочего класса

в России”, “Критика основных идей естествознания” та ін. З 1897 по 1918 рр. жив і працював у Юзівці (нині м. Донецьк), де і похований.

11 - 165 років від дня народження Л.М. Горлова (1839–1915), гірничого інженера. Його ім'ям назвали шахтарське селище біля заснованого ним Корсунського рудника (нині м. Горлівка). В останні роки життя написав історію гірничозаводської справи Півдня Росії на території Донецького краю і поблизу м. Керч.

- 80 років від дня народження Ф.П. Ременного (1924–1976), Героя Радянського Союзу. Народився в с. Староварварівка Олександрівського району.

12-14 - 70 років тому (1934) у м. Сталіно проходила Перша Вседонецька газетна конференція.

14 - 65 років від дня народження В.М. Пахомова (1939), інженера-будівника шляхів сполучення, заступника начальника Донецької залізниці, заслуженого працівника транспорту України, нагородженого орденами Трудового Червоного Прапора, орденом Пошани.

15 - 85 років від дня народження О.Є. Скворцова (1919–1976), Героя Радянського Союзу. Біля смт Очеретине Ясинуватського району протягом восьми годин вів нерівний бій з ворогом. Разом з екіпажем свого танку знищив вісім ворожих танків, протитанкову гармату, сім автомашин та дві роти гітлерівців. Коли боєприпаси було витрачено, підірвав танк та з боєм вивів екіпаж з оточення.

- 60 років від дня народження Ю.Б. Висоцького (1944), фізика-теоретика, завідуючого кафедрою фізики, хімії та електротехніки Донбаської державної академії будівництва та архітектури, викладача вищої школи, доктора хімічних наук, професора, академіка Академії наук вищої школи України.

16 - 70 років тому (1934) здійснила свій перший стрибок з парашутом робітниця заводу “Стальміст” у м. Сталіно О. Кольчугіна, яка стала згодом світовою рекордсменкою, заслуженим майстром спорту з стрибків з парашутом.

18 - 120 років тому (1884) введено в дію Катерининську (Донецьку) залізницю, яка з'єднала Донбас із золоторудними родовищами Криворіжжя.

19 - 85 років від дня народження К.Ф. Спасенка (1919–2002), викладача літератури, журналіста. Працював у секретаріаті редакції газети “Социалистический Донбасс” завідуючим редакцією художньої літератури республіканського видавництва “Донбасс”. Автор літературознавчих праць

“Серафимович в Донбасе”, “Буревісник в шахтарському небі”, “Открытие страны огня”, “Великан над Донцом”, двохтомника “Страна огня” та ін.

- 65 років від дня народження Г.А. Штейна (1939), вчителя, економіста, директора Донецького технічного коледжу, кандидата економічних наук, заслуженого працівника народної освіти України, академіка Нью-Йоркської академії наук, нагородженого грамотою Президії Верховної Ради УРСР, почесного громадянина Європи.

20 - 65 років від дня народження О.П. Сердюка (1939), інженера-будівника, директора інституту “Донецький ПромбудНДІпроект”, члена-кореспондента будівництва України.

22 - 90 років з часу виходу в світ (1914) книги «Воспламенение каменноугольной пыли», написаної за результатами здійсненої науково-дослідницької роботи на Макіївській гірничорятувальній станції Д.Г. Левицьким, М.М. Черницьким, М.І. Ювенальєвим та Г.В. Петровим.

24 - 105 років від дня народження К.Ф. Челпана (1899–1938), генерального конструктора двигуна В-2 відомого танка Т-34. Народився в с. Чердакли (Кременівка) Володарського району.

25 - 135 років тому (1869) професор Харківського університету О.В. Гуров почав геологічні дослідження в Донецькому басейні.

- 90 років від дня народження М.І. Безуха (1914–1971), Героя Радянського Союзу. Народився в с. Білосарайська Коса Першотравневого району.

29 - 75 років тому (1929) почалося будівництво Будинку Ради у м. Сталіно.

31 - 65 років від дня народження В.К. Гусака (1939–2002), лікаря, доктора медичних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України, дійсного члена Нью-Йоркської академії наук. Працював директором Інституту невідкладної та відновлюваної хірургії Академії медичних наук України.

- 60 років тому (1944) ЦК КП(б) України і РНК УРСР прийняли Постанову “Про шефство областей України над вугільними трестами Донбасу”.

- Цього місяця виповнюється 110 років від часу (1894), як була задута перша домна на чавуноливарному і сталеварному заводі у Дружківці.

- Цього місяця виповнюється 70 років від дня відкриття (1934) Всесоюзного наукового дослідного інституту гірничої механіки ім. М.М. Федорова.

- Цього місяця виповнюється 45 років від часу (1959), як бригада прохідників, яку очолював М. Тихонов, на шахті “Ново-Бутівка” (Макіївка) встановила світовий рекорд проходки шахтних стволів.

ЧЕРВЕНЬ

3 - 100 років від дня народження А.Л. Лейкова (1904–1967), Героя Радянського Союзу. Відзначився у бою за с. Старомайорське Великоновосілківського району.

- 80 років від дня народження О.П. Горчакової (1924), артистки балету, заслуженої артистки УРСР, лауреата I-го республіканського фестивалю “Перша українська театральна весна”, автора книжки “Размышления в затынувшемся антракте”, нагородженої орденами Вітчизняної війни II ступеня, Трудового Червоного Прапора, медалями.

4 - 65 років від дня народження С.В. Дубової (1939), солістки балету, тренера-хореографа Донецької обласної ради “Динамо”, заслуженого тренера України. Підготувала абсолютну чемпіонку XXVI Олімпійських ігор в Атланті, світу, Європи та чемпіонку на вільних вправах Л. Подкопаєву.

- 80 років від дня народження К.І. Чебаненка (1924), гірничого інженера-механіка гірничозаводського транспорту і логістики, професора кафедри Донецького національного технічного університету, викладача вищої школи, кандидата технічних наук, доцента, нагородженого орденом Вітчизняної війни II ступеня, медалями.

5 - 90 років тому (1914) введено в дію шахту “Капітальна” (нині Торезька шахта “Червона Зірка”).

- 80 років від дня народження П.М. Власова (1924-?), завідував промислово-транспортним відділом редакції міської газети “Дзержинский шахтер”, нагородженого медаллю “За оборону Кавказу” та ін.

6 - 95 років від дня народження І.М. Сікала (1909–1975), українського актора, народного артиста УРСР. У 1935 році закінчив драматичну студію у Донецьку.

10-15 - 105 років тому (1899) відбувся страйк робітників заводів “Нікополь”, “Російський провіданс” Маріупольського товариства.

11 - 70 років від дня народження В.Г. Абраменка (1934), тренера-викладача, тренера Донецької школи вищої спортивної майстерності, майстра спорту СРСР, заслуженого тренера УРСР, чемпіона II спартакіади УРСР у ходьбі на 50 кілометрів, нагородженого грамотою Президії Верховної Ради УРСР.

15 - 95 років від дня народження І.М. Долгова (1909–1983), Героя Радянського Союзу. Після війни працював у Донецьку.

- 65 років від дня народження А.Ф. Медвиденка (1939), лікаря-хірурга, професора кафедри хірургії № 1 факультету післядипломної освіти Донецького державного медичного університету ім. М. Горького, викладача вищої школи, доктора медичних наук, професора.

16 - 70 років від дня народження Г.Н. Янова (1934), журналіста, редактора газет «Горный машиностроитель» та «Повестка дня», заслуженого працівника культури УРСР, лауреата премії ім. М. Островського, премії ім. Артема.

17 - 75 років від дня народження П.А. Пономаренка (1929), вчителя фізкультури, тренера з футболу СДЮСШОР «Шахтар», майстра спорту СРСР.

19 - 65 років від дня народження Д.І. Маврова (1939), санітарного лікаря, головного державного санітарного лікаря Азовського морського басейну, кандидата медичних наук.

20 - 95 років від дня народження Д.О. Видренка (1909–1988), Героя Радянського Союзу. До війни працював слюсарем, а після війни на шахті в Єнакієвому.

23 - 95 років від дня народження М.О. Гінзбурга (1904–1991), художника-скульптора. Автор бюсту О.С. Пушкіну, портретних горельєфів на фасадах будинку Донецької обласної наукової бібліотеки ім. Н.К. Крупської, двох зростових фігур людей праці біля будинку Донецького вугільного інституту, понад сорока пам'ятників загиблим при визволенні Донбасу в 15 містах області.

25 - 80 років від дня народження П.В. Харламова (1924), наукового працівника, завідуючого відділом прикладної механіки Інституту прикладної математики і механіки НАН України, доктора фізико-математичних наук, професора, заслуженого діяча науки УРСР, члена-кореспондента АН УРСР, нагородженого орденами Вітчизняної війни I ступеня, Червоної Зірки, медалями.

26 - 85 років від дня народження П.І. Горецького (1919–1997), українського поета. Народився в с. Максимільянівка Мар'їнського району.

- 65 років від дня народження Р.О. Гетьмана (1939), вчителя української мови та літератури ЗОШ I–III ступенів № 95 м. Донецька, заслуженого вчителя УРСР.

28 - 90 років від дня народження Є.Ф. Филипського (1914–1953), Героя Радянського Союзу. Народився в Маріуполі.

29 - 75 років від дня народження Ю.Г. Пашевського (1929), гірничого інженера, кандидата економічних наук, президента професійного боксерського клубу “Гонг”, отамана Донецького центрального козацького полку Кальміуської паланки, генерал-хорунжого Українського козацтва, голови Донецької обласної федерації боксу.

- Цього місяця виповнюється 85 років від часу введення в дію (1919) в Юзівці фабрики швейпрому (нині швейна фабрика ім. В. Володарського).

- 70 років від часу заснування (1934) Донецької обласної організації Спілки письменників України.

ЛИПЕНЬ

1 - 90 років від дня народження С.Я. Заїкіна (1914–1984), Героя Радянського Союзу. Жив і працював у Донецьку.

- 85 років від дня народження І.П. Середи (1919–1950), Героя Радянського Союзу. Народився в с. Олександрівка Краматорської міськради.

- 75 років від дня народження П.Ф. Шаповалова (1929), українського живописця. Живе і працює у Краматорську.

- 75 років від дня народження А.І. Іванова (1929), інженера-металурга, професора кафедри промислової теплоенергетики Донецького національного технічного університету, викладача вищої школи, доктора технічних наук, професора.

- 70 років від дня народження С.В.Саварі (1934), піаніста-аккомпаніатора, професора Донецької державної музичної академії ім. С.С. Прокоф'єва, доцента, народного артиста України, лауреата премії ім. С.С. Прокоф'єва.

3 - 95 років від дня народження С.О. Борзенка (1909–1972), українського журналіста, Героя Радянського Союзу. У 30-ті роки працював у газеті “Краматорская Правда”.

4 - 90 років від дня народження О.О. Галкіна (1914–1982), українського фізика, академіка Академії наук УРСР, заслуженого діяча науки УРСР, колишнього директора Донецького фізико-технічного інституту та професора Донецького національного університету.

- 75 років від дня народження Я.Г. Райзіна (1929), українського живописця. Живе і працює в Маріуполі.

6 - 205 років від дня народження О.С. Пушкіна (1799–1837). У 1820 році О.С. Пушкін, подорожуючи з родиною генерала М.М. Раєвського з Катеринослава на Кавказ через Донецьке Приазов'я, проїздом побував у Маріуполі.

- 85 років від дня народження О.К. Чепіжного (1919–1993), донецького письменника. Автор роману-епопеї в 6 книгах "Гагаї" про Донбас і його людей та інших творів.

- 60 років від дня народження В.П. Яйленка (1939), історика, провідного наукового співробітника Інституту світової історії Російської академії наук, завідуючого кафедрою філософії Московського гірничого університету, доктора історичних наук, професора. Народився в Артемівську.

12 - 85 років від дня народження І.Г. Склярєва (1919–1980), Героя Радянського Союзу. Народився у Слов'янську.

- 65 років від дня народження В.В. Хачванкяна (1939), завідуючого кафедрою управління Донецького інституту економіки та господарського права, викладача вищої школи, кандидата біологічних наук, професора, академіка Української технологічної академії.

14 - 170 років від дня народження М.О. Корфа (1834–1883), народного педагога-просвітителя, ініціатора розвитку народної освіти в Маріупольському повіті.

16 - 155 років тому (1849) засновано м. Новоазовськ.

18 - 90 років від дня народження І.І. Гавриша (1914–1976), Героя Радянського Союзу. Народився у смт Черкаське Слов'янського району.

- 60 років тому (1944) опубліковано Постанову Державного комітету оборони «О дальнейших мероприятиях по восстановлению угольной промышленности Донбасса для обеспечения углём черной металлургии, железнодорожного транспорта, электростанций и военной промышленности Юга».

21 - 105 років від дня народження М.М. Гранберта (1899–1981), відомого журналіста, журналіста газети «Социалистический Донбасс», нагородженого орденом Червоної Зірки, медалями.

- 75 років від дня народження П.С. Серняка (1929), лікаря-уролога-трансплантолога, професора кафедри урології та нефрології Донецького державного медичного університету ім. М. Горького, викладача вищої школи, доктора медичних наук, професора, лауреата Державної премії УРСР, члена Всесвітньої та Європейської Асоціації урологів, члена Міжнародної академії наук, освіти, індустрії і мистецтв (США), нагородженого орденом Трудового Червоного Прапора, орденом Пошани, медалями.

23 - 65 років від дня народження В.Д. Жидченка (1939), економіста, декана факультету менеджменту у виробничій сфері, завідувача кафедрою економіки Донецької державної академії управління, викладача вищої школи, кандидата економічних наук, професора.

- 85 років від дня народження В.Р. Бучавого (1919–1958), Героя Радянського Союзу. До війни працював слюсарем на заводі в Краматорську.

- 80 років від дня народження В.М. Безцінного (1924–1976), Героя Радянського Союзу. Народився в Макіївці.

26 - 85 років від дня народження І.І. Бабака (1919-?), Героя Радянського Союзу. Відзначився у боях при прориві оборони ворога на річці Молочній та при визволенні Маріуполя.

- 70 років від дня народження О.Г. Деркачева (1939), викладача музики, журналіста, співробітника газет “Комсомолец Донбасса”, “Радянська Донеччина”, “Вечерний Донецк”, «Правда Украины». У газеті “Донеччина” вів рубрику “Заспіваймо”.

27 - Кожного року в день народження письменника присуджується Обласна літературна премія ім. В.В. Шутова (заснована у 1990 році).

29 - 75 років від дня народження Ю.В. Харабета (1929), українського скульптора, видатного майстра медальєрного мистецтва, автора першої нагороди незалежної України (“Почесна відзнака Президента України”), заслуженого діяча мистецтв України. Живе і працює в Маріуполі.

30 - 65 років від дня народження М.О. Нехорошевої (1939), лікаря, професора кафедри фізичного виховання Донбаської державної академії будівництва та архітектури, викладача вищої школи, доктора медичних наук, професора.

- Цього місяця виповнюється 85 років від часу виходу в світ (1919) газети “Молодой Донбасс” (далі «Юный шахтер», «Молодой шахтер», «Молодой рабочий», «Комсомолец Донбасса», «Акцент»).

- Цього місяця виповнюється 60 років від дня відкриття (1944) Донецького училища культури.

СЕРПЕНЬ

1 - 75 років від дня народження В.В. Кочетова (1929), гірничого інженера, з 1974 р. генерального директора ДХК “Донецьквуглезбагачення” Мінвуглепрому України, академіка Академії інженерних наук, Почесного полковника штату Кентукі (США), нагородженого орденом Трудового Червоного Прапора, медалями.

2 - 70 років від дня народження В.В. Приймака (1934), пілота, Героя Соціалістичної Праці, нагородженого орденом Леніна. Працював командиром корабля Донецького аеропорту.

- 65 років від дня народження Ю.С. Кондратенка (1939), донецького живописця.

4 - 75 років від дня народження А.П. Розкішного (1929), журналіста, завідуючого кафедрою політології Донецького національного університету, викладача вищої школи, доктора історичних наук, заслуженого працівника культури УРСР.

- 65 років від дня народження І.Г. Гайворонського (1939), викладача фізкультури, заслуженого працівника фізичної культури та спорту України, першого віце-президента Федерації футболу Донецької області, віце-президента Асоціації любителів футболу України, члена виконкому Федерації футболу України.

5 - 60 років від дня народження В.А. Ярошенка (1944), зооінженера, держслужбовця, голови Пролетарської районної ради Донецька, нагородженого орденом Пошани, медалями.

8 - 75 років тому (1929) прийнята Постанова ЦК ВКП(б) “Про роботу “Південсталі”.

12 - 90 років від дня народження О.Д. Єпанчина (1914), Героя Радянського Союзу. На честь героя у Сніжному названо вулицю його ім'ям, встановлено пам'ятну дошку, його зачислено почесним членом бригади виробничого об'єднання “Торезантрацит”.

- 75 років від дня народження Л.І. Кликова (1929), концертно-камерного співака, соліста-вокаліста Донецької обласної філармонії, лауреата премії ім. С.С. Прокоф'єва.

- 70 років від дня народження Е.О. Акритової (1934), української камерної вокалістки, заслуженої артистки України, лауреата республіканського конкурсу вокалістів ім. М. Лисенка. Народилася в с. Ялта Першотравневого району.

- 70 років від дня народження Ж.М. Овчиннікова (1934), інженера-технолога, заступника директора Донецького казенного заводу хімічних виробів, заслуженого машинобудівника УРСР, нагородженого орденами Трудового Червоного Прапора, Дружби народів.

15 - 70 років тому (1934) затверджено місце майбутньої будови Курахівської ДРЕС. Розпочалося будівництво у 1936 році.

18 – 70 років від дня народження М.К. Керноги (1934), інженера-електромеханіка, головного конструктора Донецького казенного заводу хімічних виробів, заслуженого енергетика УРСР.

- 65 років від дня народження В.П. Семісенка (1939), українського живописця. Живе і працює в Донецьку.

19 - 75 років від дня народження К.В. Кошелєва (1929), гірничого інженера-шахтобудівника, викладача вищої школи, доктора технічних наук, професора.

21 - 115 років тому (1889) відкрився Маріупольський порт.

25 - 85 років від дня народження Ю.М. Двужильного (1919–1944), Героя Радянського Союзу. Народився в Костянтинівці. Його ім'ям названо школу в Донецьку.

- 75 років від дня народження М.О. Хороша (1929), збирача грецького фольклору, засновника фольклорного ансамблю «Тірнихор», лауреата обласної премії ім. Чонова. Автор книжки «Ялита». Народився у смт Велика Новосілка Великоновосілівського району.

26 - 55 років від дня народження Т.К. Торецької (Щегельської) (1949), української письменниці. Народилася в Амвросіївці.

29 - День шахтаря.

- День міста.

30 - 80 років від дня народження І.В. Пилипенка (1924), українського живописця. Живе і працює в Донецьку.

ВЕРЕСЕНЬ

1 - 100 років від дня народження І.М. Мурзи (1904–1983), Героя Радянського Союзу. Народився в смт Мангуш Першотравневого району.

- 65 років від дня народження Г.О. Атанова (1934), фізика, викладача вищої школи, доктора фізико-математичних наук, професора, академіка Академії наук вищої школи України.

2 - 55 років тому (1949) введено в дію Харцизький сталедротовоканатний завод (нині ВАТ “Силур”).

3 - 85 років від дня народження С.В. Ілюшина (1919), художника, журналіста. Працював у штаті редакції обласної газети “Комсомолец Донбасса” художником, кореспондентом, ілюстрував книжки видавництва “Донбас”. Автор книжок “Юность Куинджи”, “Жизнь Куинджи”, “Свет Куинджи”.

- 65 років від дня народження А.К. Терещенко (1939), українського музикознавця, доктора мистецтвознавства. Народилася у Костянтинівці.

6 - 95 років від дня народження М.В. Лоріна (1909), Героя Радянського Союзу. Народився в Маріуполі.

- 65 років тому (1939) відкрився головний міський кінотеатр ім. Т. Шевченка (нині Театр кіно ім. Т.Г. Шевченка в Донецьку).

7 - 75 років від дня народження І.В. Дикова (1929), соліста Донецького державного академічного російського театру опери та балету ім. А.Б. Солов'яненка, заслуженого артиста України.

8 - 65 років від дня народження В.Ф. Губаря (1939), інженера-металурга, завідуючого кафедрою теплотехніки, теплогазопостачання та вентиляції Донбаської державної академії будівництва та архітектури, викладача вищої школи, доктора технічних наук, радника Академії наук вищої школи України, лауреата Республіканської комсомольської премії ім. М. Островського в галузі науки і техніки, лауреата премії Державного комітету науки та техніки СРСР.

9 - 75 років тому (1929) відкрито Палац культури та техніки металургійного заводу ім. В.І. Леніна в Донецьку.

11 - 45 років тому (1949) до м. Донецька надійшов природний газ замість коксового, яким до цього часу користувалося місто.

13 - 75 років від дня народження І.Є. Бохбата (1929), гірничого інженера, завідуючого відділом Науково-виробничого об'єднання з гірничої справи "Респіратор", доктора технічних наук, професора, академіка Санкт-Петербурзької міжнародної академії.

14 - 100 років від дня народження І.В. Цимбала (1904–1973), Героя Радянського Союзу. Народився в с. Троїцьке Слов'янського району.

- 95 років від дня народження О.Н. Ксенофонтової-Петренко (1909–1981), поетеси, збирачки і дослідниці фольклору греків Приазов'я.

- 60 років від дня народження Л.В. Балабанової (1944), економіста, завідуючої кафедрою маркетингового менеджменту Донецького державного університету економіки та торгівлі ім. М.І. Туган-Барановського, доктора економічних наук, професора.

15 - 85 років від дня народження О.П. Кашкарова (1919-1987), відомого журналіста, заступника редактора Тельманівської районної газети "Путь Октября", нагородженого орденом Червоної Зірки, медалями.

16 - 90 років від дня народження В.І. Мухіна (1914–1977), українського скульптора, заслуженого діяча мистецтв УРСР, лауреата Державної премії УРСР ім. Т.Г. Шевченка, автора пам'ятника молодогвардійцям у Краснодарі та монументу "Україна – визволителям" у смт Милове Луганської області та ін. Народився в с. Зайцеве Артемівського району.

17 - 95 років від дня народження Ф.М. Авхачева (1909–1993), Героя Радянського Союзу. З 1930 року жив у Донецьку, працював на шахті.

19 - 60 років від дня народження Є.І. Денисенка (1944), режисера, директора Донецького обласного краєзнавчого музею, заслуженого працівника культури УРСР, нагородженого відзнакою Президента України – орденом "За заслуги" III ступеня.

21 - 95 років тому (1909) були страчені керівники та учасники збройного повстання донецьких робітників у Горлівці в 1905 році: професійні революціонери – Г. Ткаченко-Петренко, О. Кузнецов-Зубарев; електрик – І. Митусов; стрілочник – Я. Черняков; слюсарі – В. Григоращенко, П. Бабич, В. Шмуйлович.

22 - 95 років від дня народження А.А. Гаврилова (1909–1982), Героя Радянського Союзу. Після закінчення сільської школи працював шахтарем у Донбасі.

- 95 років від дня народження С.М. Синькова (1909–1984), Героя Радянського Союзу. До війни працював на шахтах у Донбасі.

- 80 років від дня народження Я.В. Мотієнка (1924), відомого журналіста, редактора міжрайонної газети “Комуніст” (м. Слов’янськ).

23 - 105 років від дня народження Є.І. Мариківського (1899–1986), українського диригента, педагога. У 1935–1938 рр. працював головним хормейстером у Донецькому театрі опери та балету.

- 75 років від дня народження В. (Булат) О. Бутунаєва (1929), українського письменника. Автор поетичних збірок “Река детства”, “Спасибо, отчая земля” та ін. Живе і працює в Краматорську.

- 65 років від дня народження В.Г. Чурилової (1939), української художниці. Живе і працює у Донецьку.

- 65 років від дня відкриття (1939) Донецького художнього музею.

24 - 115 років тому (1889) засновано Донецький машинобудівний завод ім. 15-річчя Ленінського комсомолу України (нині ВАТ “Донецькгірмаш”).

25 - 75 років від дня народження В.М. Маценка (1929), гірничого інженера-механіка, професора кафедри гірничозаводського транспорту й логістики Донецького національного технічного університету, викладача вищої школи, кандидата технічних наук, професора, заслуженого працівника вищої школи УРСР, нагородженого орденом Трудового Червоного Прапора.

26 - 60 років від дня народження Ю.О. Коченова (1944), вокаліста, заслуженого артиста УРСР. До виходу на пенсію – соліста заслуженого ансамблю пісні і танцю України “Донбас”.

28 - 75 років від дня народження М.І. Рижкова (1929), державного діяча СРСР. Народився в Дзержинську.

- 70 років тому (1934) введено в дію першу чергу Новокраматорського машинобудівного заводу (АТ НКМЗ).

29 - 225 років тому (1779) в ордері Г.О. Потьомкіна губернатору Черткову була визначена територія Маріупольського повіту та приблизне місце заснування м. Маріуполя.

30 - 75 років тому (1929) на Макіївському металургійному заводі ім. С. Кірова була задута наймогутніша на той час у СРСР, повністю механізована доменна піч № 4 з корисним об'ємом 842 куб. м.

- Цього місяця виповнюється 80 років від дня народження В.І. Чумаченка (1924–1944), Героя Радянського Союзу. Народився в с. Дмитрівка Шахтарського району.

ЖОВТЕНЬ

2 - 225 років тому (1779) Катериною II була підписана карта Маріупольського повіту.

3 - 100 років від дня народження М.Л. Білинського (1904–1966), українського кінорежисера. Автор документальних фільмів “Донбас”, “Шахтарі Донбасу”, “Місто шахтарської слави” та ін.

4 - 110 років тому (1894) в Маріуполі було відкрито першу недільну школу для дорослих.

5 - 80 років від дня народження М.Я. Олейнікова (1924), українського журналіста. Працював редактором сніжнлянської газети, власним кореспондентом газети “Радянська Донеччина”. Автор етнографічного нарису «Народные умельцы», «Красноармейск. Люди, годы, события» та ін.

- 75 років тому (1929) закладено Новокраматорський машинобудівний завод (НКМЗ).

6 - 85 років від дня народження М.С. Альтера (1919), журналіста, одного з найстаріших на Донеччині краєзнавців. Автор книжок “Донбасс. Спутник туриста”, перших розділів “Донецк: историко-краеведческий очерк”. Нарисів у книжках «Улицы имени героев», «Заповедники Донбасса», «С рюкзаком по Донбассу», «Летопись братства», «Твои освободители, Донбасс», «Памятные места Донбасса» та ін. Один із засновників музею першопрохідника Арктики Г.Я. Сєдова та ін.

7 - 60 років від дня народження Ю.Я. Крюка (1944), лікаря-патолофізіолога, професора кафедри патологічної фізіології Донецького державного медичного університету ім. М. Горького, викладача вищої школи, доктора медичних наук.

10 - 135 років від дня народження Є.В. Алексеєва (1869–1930), українського вченого-лісівника, який зробив великий внесок у лісорозведення в степових зонах Донбасу.

- 105 років від дня народження М.І. Хаджинова (1899–1980), генетика, доктора біологічних наук, професора, академіка ВАСГНІЛ СРСР. Народився в смт Мангуш Першотравневого району.

- 85 років від дня народження М.А. Кузнєцова (1909), Героя Радянського Союзу. До війни працював прокатником на металургійному заводі ім. С.М. Кірова в Макіївці.

12 - 60 років тому (1944) засновано Амвросіївський індустріальний технікум.

14 - 85 років від дня народження В.І. Кириленка (1919–1970), Героя Радянського Союзу. Народився і жив у Дружківці.

- 60 років від дня народження В.І. Логвиненка (1944), заступника голови облдержадміністрації, генерального директора концерну “Енерго”.

- 60 років від дня народження А.Л. Ханецького (1944), гірничого техника, начальника дільниці технологічного комплексу поверхні ДВАТ “Шахтоуправління “Жовтневе”, почесного шахтаря СРСР, заслуженого шахтаря УРСР, нагородженого орденами Жовтневої Революції, Трудового Червоного Прапора.

15 - 90 років від дня народження І.Л. Нікольського (1914), гірничого інженера-геолога, професора кафедри розвідки родовищ корисних копалин Донецького національного технічного університету, викладача вищої школи, доктора геолого-мінералогічних наук, професора, почесного геолога СРСР, нагородженого орденами Вітчизняної війни II ступеня, орденом Пошани, медаллю НАН України ім. Л.В. Лучицького.

17 - 80 років від дня народження І.Д. Дмитрієвича (Янніс) (1924), агронома-садівника, Героя Соціалістичної Праці. Народився в с. Стара Ласпа Тельманівського району.

18 - 105 років тому (1899) відбулося освячення нового корпусу Олександрівської гімназії в Маріуполі.

19 - 150 років від дня народження С.І. Васильківського (1854–1917), українського живописця. Писати з натури приїздив до Святогірського монастиря.

21 - 65 років від дня народження Т.В. Семенової (1939), лікаря, завідуючої кафедрою оперативної хірургії з топанатомією Донецького державного медичного університету ім. М. Горького, викладача вищої школи, доктора медичних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України, академіка Української академії наук національного прогресу.

22 - 65 років від дня народження В.К. Спицина (1939), інженера-будівника, держслужбовця, нагородженого орденами Трудового Червоного Прапора, Дружби народів, медалями, Почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР. У 1978–1987 рр. – голова виконкому Донецької міської ради народних депутатів. Нині помічник голови Донецької обласної державної адміністрації.

- 60 років від дня народження В.П. Ковтуна (1944), українського артиста балету і балетмейстера, народного артиста СРСР. Народився в Ясинуватій.

- 70 років тому (1934) введено в дію першу в Радянському Союзі механізовану сортувальну гірку на Краснолиманському залізничному вузлі.

23 - 65 років від дня народження Г.В. Горшкова (1939), актора Донецького обласного академічного українського музично-драматичного театру, народного артиста України.

26 - 90 років від дня народження І.М. Дорофєєва (1914–1945), Героя Радянського Союзу. Народився в с. Суженка Володарського району.

- 80 років від дня народження М.К. Боровика (1924), музикознавця. В 1949–1951 рр. – артист симфонічного оркестру Донецької філармонії. Народився в смт Володарське Донецької області.

29 - 65 років від дня народження В.І. Мамнева (1939–1994), донецького поета. Автора поетичних збірок “Заозерье”, “Берестяное кольцо”, “На границе”, “Кленовый сок”, “Жар костров”, “Причастность” та ін.

30 - 80 років від дня народження К.С. Трошкіна (1924), гірничого інженера, краєзнавця-дослідника, одного з авторів книги “Сокровища Центрального Донбасса”.

ЛИСТОПАД

6 - 80 років від дня народження Д.В. Дорохова (1924-2001), гірничого інженера-експлуатаційника, викладача вищої школи, кандидата технічних наук, професора, нагородженого орденом Вітчизняної війни I ступеня, медалями.

7 - 80 років від дня народження В.В. Калабуна (1924–1997), Героя Радянського Союзу. Народився в Маріуполі.

- 75 років тому відкрито (1929) першу чергу Постниківської вуглезбагачувальної фабрики у Шахтарську.

- 65 років від дня народження Ф.І. Гульмамедова (1939), лікаря-хірурга, завідуючого кафедрою спільної хірургії Донецького державного медичного університету ім. М. Горького, викладача вищої школи, доктора медичних наук, професора.

8 - 65 років від дня народження Р.І. Головіної (1939), лікаря-акушера-гінеколога, завідуючої гінекологічним відділенням міської лікарні № 17 м. Донецька, заслуженого лікаря УРСР.

10 - 110 років від дня народження М.О. Руднева (1894–1919), Героя Громадянської війни. У лютому-березні 1918 року – заступник наркому з військових справ Донецько-Криворізької республіки.

- 65 років від дня народження В.Ф. Піскуна (1939), донецького художника.

12 - 100 років від дня народження З.Т. Остапенка (1904–1950), українського композитора і диригента, заслуженого артиста України. Народився в с. Оленівка Волноваського району.

- 65 років від дня народження В.Ф. Олексієва (1939), тренера, доцента кафедри “Фізвиховання” Донецького національного технічного університету, викладача вищої школи, заслуженого тренера України, почесного майстра спорту СРСР, призера чемпіонатів СРСР зі спортивної акробатики.

13 - 95 років від дня народження В.Ф. Бабич (1909-?), української письменниці. Народилася в Маріуполі.

14 - 90 років від дня народження Г.Є. Литвиненка (1914–1995), Героя Радянського Союзу. Жив у Маріуполі.

- 85 років від дня народження С.М. Баранова (1919-2000), хіміка-органіка, доктора хімічних наук, професора, заслуженого соросовського професора.

- 70 років від дня народження І.М. Михайлова (1934), інженера-механіка, голови правління, директора ВАТ “Ізоляція”, кандидата технічних наук, професора, заслуженого працівника промисловості України, академіка Міжнародної академії холода, Української асоціації регіональних наук,

нагородженого орденами Трудового Червоного Прапора, орденом Пошани, медалями, Почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР.

16 - 65 років від дня народження Л.Д. Яруцького (1939–2002), журналіста, відомого на Донеччині краєзнавця, почесного громадянина Маріуполя, автора книжок «Махно и Махновцы», «Кальміуська паланка», «Мариупольская мозаика», «Никополь и Провиданс», «Выдающиеся греки-мариупольцы», «Греки – герои Советского Союза», «Пушкин в Приазовье», «Мариупольская старина» та ін.

18 - 105 років від дня народження І.С. Любича (Любушкіна) (1899-?), російського актора і режисера, народного артиста УРСР. Працював у театрах Харкова, Донецька та ін.

19 - 65 років від дня народження В.І. Дворнікова (1939), гірничого інженера-механіка, завідуючого кафедрою підйомно-транспортних, будівних, дорожних машин та устаткування Донбаської державної академії будівництва та архітектури, викладача вищої школи, доктора технічних наук, професора, академіка Академії інженерних наук України, нагородженого орденом Пошани.

21 - 70 років від дня народження В.Ф. Сивокобиленка (1934), інженера-електрика, викладача вищої школи, доктора технічних наук, професора, академіка Української технологічної академії.

- 60 років від дня народження Н.М. Синельнікової (1944), концертмейстера Донецької обласної філармонії, заслуженої артистки України.

22 - 90 років від дня народження М.Я. Гужви (1914–1955), Героя Радянського Союзу. Після війни жив і працював у Дзержинську.

23 - 70 років від дня народження І.О. Омеляненка (1934), донецького художника.

24 - 70 років від дня народження Д.К. Патричі (1934), поета, прозаїка, перекладача, композитора, заслуженого працівника культури України, члена Спілки письменників України, лауреата обласних премій – літературної ім. В. Шутова та музичної ім. С.С. Прокоф'єва. Автор книжок «Наша судьба», «Незабвенные места», «Тысяча жемчужин», «Моя звезда», «Хоч смійся, хоч плач», один з перекладачів шевченківського «Кобзаря».

25 - 65 років від дня народження В.П. Нечипоренка (1939), лікаря-оторіноларінголога, завідуючого кафедрою лор-захворювань факультету післядипломного виховання Донецького державного медичного університету ім. М. Горького, викладача вищої школи, доктора медичних наук, професора.

27 - 90 років від дня народження С.Ф. Машковського (1914–1958), Героя Радянського Союзу. Народився в с. Старченкове Володарського району.

28 - 65 років від дня народження Л.І. Царевич (1939), диктора Донецької державної телерадіокомпанії, заслуженого працівника культури УРСР, нагородженої Грамотою Президії Верховної Ради УРСР.

29 - 95 років від дня народження В.М. Жильцова (1909–1976), Героя Радянського Союзу. Народився в смт Старомихайлівка Мар'їнського району.

30 - 80 років від дня народження М.А. Гончарова (1924–1945), Героя Радянського Союзу. Народився в с. Микільське Слов'янського району.

ГРУДЕНЬ

3 - 65 років від дня народження В.В. Харабета (1939), інженера-будівника, кандидата педагогічних наук, лауреата премії Академії педагогічних наук СРСР. Народився в с. Анадоль Волноваського району.

5 - 85 років від дня народження Г.І. Бровкіна (1919–1933), українського журналіста. Працював у редакції газети “Заря Приазовья”.

6 - 185 років тому (1819) до Маріупольського гусарського полку було переведено декабриста, підполковника П.І. Пестеля.

7 - 80 років від дня народження В.М. Манова (1924), українського журналіста, працював редактором газети “Приазовский рабочий” (м. Маріуполь), редактором газети “Ильичевец”, з 1992 року – літературним консультантом маріупольської газети “Вестник Приазовья”, нагородженого орденом Вітчизняної війни I ступеня, медалями “За отвагу”, “За оборону Сталинграда”, “За победу над Германией” та ін.

13 - 85 років від дня народження Є.М. Голубкова (1919–1996), відомого журналіста, літературного працівника, відповідального секретаря газети “Железнодорожник Донбасса”, нагородженого орденами Вітчизняної війни I ступеня, Червоної Зірки, медалями.

15 - 75 років від дня народження А.І. Богачука (1929), журналіста, власного кореспондента газети “Правда” по Донецькій та Луганській областях, заслуженого працівника культури РРФСР.

- 65 років від дня народження С.Г. Могильного (1939), гірничого інженера-маркшейдера, завідуючого кафедрою геодезії Донецького

національного технічного університету, викладача вищої школи, доктора технічних наук, професора.

17 - 60 років від дня народження П.Б. Минкіна (1944), українського музикознавця. З 1982 р. – редактор музичних програм Донецької обласної телерадіокомпанії.

19 - 70 років від дня народження М.П. Шульгіна (1934–1995), видатного організатора дорожньої галузі, колишнього міністра будівництва та експлуатації автомобільних шляхів України. 23 роки віддав справі відбудови та розбудови Донбасу.

20 - 105 років від дня народження А.Г. Карапетяна (1899–1978), Героя Радянського Союзу. У 1943 р. організував прорив оборони ворога на річці Міус біля сіл Маринівка і Степанівка та відбивав його контратаки. Його ім'ям названо вулицю в Сніжному, встановлено меморіальну дошку.

- 85 років від дня народження А.І. Сенникова (1919), вчителя-ветерана, одного з найстаріших літературних краєзнавців на Донеччині.

21 - 70 років від дня народження Г.Ф. Отченашенка (1934), донецького художника.

23 - 85 років від дня народження В.О. Білоусова (1919–1976), російського письменника. Автор романів «Золотая нить», «Город», повістей «Десятый», «На околице дальней», «Пути-дороги», «Голос жизни» та ін. Народився в Донецьку.

- 135 років тому (1869) введено в дію залізничну станцію Харцизьк.

24 - 80 років тому (1924) засновано Донецький краєзнавчий музей.

25 - 145 років від дня народження М.О. Касаткіна (1859–1930), російського живописця. У своїй творчості відобразив життя шахтарів Донбасу. Автор полотен “Бідні збирають вугілля на виробленій шахті” (1894), “Шахтар-тягальник” (1895), “Саночник” (1896), “Шахтарка” (1894), “Тяжко” (1892), “Вуглекопи-зміна” (1895), “Робітник-бойовик” (1905) та ін.

- 90 років від дня народження П.П. Зверкова (1914–1951), Героя Радянського Союзу. Народився в с. Чулківка на Донеччині.

- 80 років від дня народження О.І. Івашка (1924–1990), Героя Радянського Союзу. Народився в смт Кутейникове Амвросіївського району.

27 - 85 років тому (1919) 11-та кавалерійська дивізія Першої кінної армії під керівництвом С.М. Будьонного визволила від денікінських військ м. Бахмут (м. Артемівськ).

- 70 років тому (1934) на базі Маріупольського драматичного театру створено Вседонецький музично-драматичний театр (нині Донецький обласний російський драматичний театр, м. Маріуполь).

- 65 років від дня народження Ю.В. Линевського (1939), лікаря, завідуючого кафедрою внутрішніх хвороб № 1 з курсами ендокринології Донецького державного медичного університету ім. М. Горького, викладача вищої школи, доктора медичних наук, професора.

28 - 40 років тому (1964) розпочато на Горлівському азотному заводі виробництво пінопласту.

- Цього місяця виповнюється 55 років від часу заснування (1949) Олександрівської районної бібліотеки.

ЦЬОГО РОКУ ВИПОВНЮЄТЬСЯ

215 років від дня народження І.М. Гладкого (1789-?), отамана Азовського козацького війська.

190 років від дня народження (1814) та **115** – від дня смерті (1889) Джона Юза – англійського підприємця, засновника та першого директора-розпорядника Юзівського металургійного заводу (тепер ВАТ “Донецький металургійний завод”).

175 років від дня народження Г.П. Данилевського (1829–1890), українського і російського письменника II пол. XIX ст. Неодноразово відвідував м. Слов'янськ, с. Прелесне. За його допомогою була прокладена в 1869 р. в шести кілометрах від Слов'янська залізниця.

115 років від дня народження В.М. Бажанова (1889–1937), видатного російського господарника. Життя і діяльність пов'язані з Макіївкою. В середині 30-х років працював начальником комбінату “Донбасвугілля”. У 1937 р. був репресований. Його ім'я присвоєно Макіївській шахті “Бутівка-Глибока”.

105 років від дня народження М.І. Хаджинова (1899–1981), всесвітньо відомого генетика, доктора біологічних наук, професора, Героя Соціалістичної Праці, заслуженого діяча науки і техніки РРФСР, академіка ВАСГНІЛ СРСР, лауреата Ленінської премії. Народився в с. Мангуш Першотравневого району.

100 років від дня народження І.Т. Пересипкіна (1904), маршала військ зв'язку, учасника громадянської війни, у 1939–1944 рр. – наркому зв'язку СРСР, з 1941 р. – одночасно і заступника наркому оборони СРСР (до 1944 р.), а також начальника Головного управління зв'язку Червоної Армії (1941–1946 рр.), з 1946 по 1957 рр. – начальника військ зв'язку в сухопутних військах, з 1958 р. – генерального інспектора Міноборони СРСР. Народився у Горлівці.

95 років від дня народження І.Л. Повха (1909–1997), вченого в галузі гідродинаміки, члена-кореспондента НАН України, одного з засновників Донецького національного університету та його першого професора.

90 років від дня народження О.І. Білогунова (1914–1941), Героя Радянського Союзу. Народився в с. Времівка Великоновосілківського району.

90 років від дня народження В.С. Букіної (1914–1968), української журналістки. Працювала літспівробітником у газеті «Труд для Родины» Костянтинівського заводу “Автоскло”.

90 років від дня народження К.С. Морозова (1919–1944), Героя Радянського Союзу. До війни працював у колгоспі, потім на шахті в Донецькій області.

90 років від дня народження В.Ф. Рибкіна (1914–1948), Героя Радянського Союзу. Після війни жив і працював у Вуглегірську.

90 років від дня народження М.П. Судиловського (1914–1963), Героя Радянського Союзу. Після війни працював на шахті в Макіївці.

85 років від дня народження В.П. Акріта (1919–1987), військового диригента, заслуженого артиста РРФСР. Народився в с. Чермалик Тельманівського району.

85 років від дня народження С.О. Титовкіна (1919–1941), Героя Радянського Союзу. Народився в Амвросіївці, де його ім'ям названо вулицю, встановлено меморіальну дошку.

85 років від дня народження М.П. Чарикова (1919–1942), Героя Радянського Союзу. У бою 9 лютого 1942 р. за населений пункт Знаменівка Донецької області в ушкодженому танку понад 11 годин з екіпажем наносив удари по вогневим точкам та живій силі ворога. Загинув у бою за населений пункт Очеретине Ясинуватського району.

80 років від дня народження І.А. Папуша (1924), завідуючого філією Маріупольського краєзнавчого музею, одного з подвижників відродження

національної культури греків Приазов'я, етнографа, краєзнавця, засновника музею історії та етнографії греків Приазов'я в Сартані, заслуженого працівника культури України.

75 років від дня народження Г.А. Патричі (1929–1990), майстра спорту СРСР з вільної боротьби, заслуженого тренера України. Народився в с. Малий Янисоль Володарського району.

75 років від дня народження Г.К. Патричі (1929–1993), поета, члена Спілки письменників України, автора збірок віршів “К своим истокам”, “Заветное”.

70 років від дня народження Е.І. Єфремова (1934), українського вченого в галузі гірничої справи, академіка НАН України. Народився в Донецьку.

70 років від дня народження В.І. Капланова (1934), інженера-металурга, професора кафедри обробки металу тиском Приазовського державного технічного університету, доктора технічних наук.

350 років від часу заснування (1624) Святогірського чоловічого монастиря.

230 років від часу (1704), як Бахмутські соляні промисли перейшли у ведення казни.

140 років від часу затвердження (1864) царським урядом положення про гірничу промисловість в землях Війська Донського.

135 років від часу введення в дію (1869) Курсько-Харківсько-Азовської залізниці.

135 років від початку організації (1869) земських закладів у Маріупольському повіті.

135 років від початку будівництва (1869) Донецького металургійного заводу ім. В.І. Леніна (нині ВАТ “Донецький металургійний завод”). 24 січня 1872 року одержано перший чавун.

135 років від початку будівництва (1869) Катерининської (Донецької) залізниці.

135 років від часу заснування (1869) локомотивного депо у Слов'янську.

125 років від часу заснування (1879) Артемівського алебастрового комбінату.

125 років від часу відкриття (1879) російським дослідником О.О. Міненковим родовища кіноварі біля с. Зайцеве (нині с. Микитівка Горлівської міської ради).

125 років від часу введення в дію (1879) залізничних колій Авдіївка-Хацапетівка-Кринична-Ясинувата та залізничної дороги Звірове-Луганськ-Бахмут-Лисичанськ-Ясинувата.

120 років від часу введення в дію (1884) залізничної колії Юзівка-Авдіївка-Очеретине.

120 років від часу заснування (1884) локомотивного депо Ясинувата-Західна.

120 років від часу затвердження (1884) статуту Гірничого товариства Донецького басейну.

120 років від часу виходу в світ (1884) першого путівника по м. Маріуполю та повіту «Маріупольский народный настольный календарь».

115 років від часу виступу (1889) в Маріуполі на сцені концертного залу відомого російського актора М.Т. Іванова-Козельського.

115 років від часу приїзду (1889) до Маріуполя українського письменника М.Л. Кропивницького.

115 років від часу введення в дію (1889) рудника № 5 “Альберт” (нині Горлівська шахта ім. В.І. Леніна).

110 років від часу введення в дію (1894) Дружківського металургійного заводу.

110 років від часу відкриття (1894) в Юзівці відділення Держбанку.

110 років від часу відкриття (1894) школи при Слов'янському чоловічому монастирі.

110 років від часу відкриття (1894) в с. Семенівка Слов'янського району поміщиком Жаннєвим школи (нині ЗОШ № 21).

110 років від часу заснування (1894) Микитівського доломітного заводу.

105 років від часу заснування (1899) Костянтинівського заводу “Автоскло”.

105 років від часу введення в дію (1899) Красногорівського вогнетривкого заводу.

105 років від часу відкриття (1899–1917) Пушкінської бібліотеки в Артемівську.

95 років від часу введення в дію шахти ім. С. Димитрова ВО “Красноармійськвугілля”.

90 років від часу введення в дію (1914) шахти № 3-біс ВО “Торезантрацит”.

85 років від часу введення в дію (1919) шахти “Бутівка” (нині “Бутівка-Донецька”).

85 років від часу заснування (1919) Маріупольського металургійного комбінату ім. Ілліча внаслідок націоналізації та об’єднання двох металургійних заводів: Нікополь-Маріупольського та “Руського Провіданса”.

80 років від часу виходу (1924) першого номера газети трудового колективу ВАТ “Єнакіївський металургійний завод” “За металл”.

75 років від часу введення в дію (1929) Горлівської шахти № 19-20.

75 років від часу виходу (1929) першого номера газети трудового колективу ВАТ “Маріупольський металургійний комбінат ім. Ілліча” “Ильичевец”.

75 років від часу (1929) виходу першого номера Торезької міської газети “Горняк”.

75 років від часу заснування (1929) Українського державного науково-дослідного та проектно-конструкторського інституту гірничої геології, геомеханіки та маркшейдерської справи НАН України.

75 років від часу відкриття (1929) Донецького політехнічного технікуму.

75 років від часу спорудження (1929) Зуївської ДРЕС.

70 років від часу введення в дію (1934) в Донецьку 5 машин таксі.

70 років від часу заснування (1934) Старомлинівського відділення “Сільгосптехніка”.

70 років від часу спорудження (1934) першого в Донбасі газопроводу для використання коксового газу в побутових цілях.

70 років від часу заснування (1934) проектно-виробничого підприємства “Донбас – реконструкція”.

65 років від часу введення в дію (1939) першої в Донецьку АТС.

65 років від часу відкриття (1939) Слов’янського державного педагогічного університету на базі педучилища.

65 років від часу введення в дію (1939) першої в Донецьку тролейбусної лінії за маршрутом “металургійний завод – студмістечко”.

65 років від часу введення в дію (1939) шахти № 13 “Нікополь-Маріупольська” (нині шахта “Куйбишевська”).

60 років від часу заснування (1944) АТ “Шахтспецбуд”.

60 років від часу заснування (1944) Єнакіївського гірничого технікуму.

55 років від часу заснування (1949) Горлівського державного педагогічного інституту іноземних мов.

45 років від часу введення в дію (1959) другої черги каналу Сіверський Донець-Донбас довжиною 130 км та початку надходження у Донецьк питної води з каналу.

45 років від початку заснування (1959) на шахті “Ново-Моспіне” вузькозахоплюючого вугільнодобувного агрегату “А-2”.

45 років від часу досягнення (1959) рекордної для Донбасу продуктивності видобутку вугілля, що втричі перевищувала середню по басейну виробки на 1 машину. Успіху досягли машиністи вугільного комбайну В. Лепінський, В. Касьянов, І. Кудла, В. Подоляк на Чистяківській шахті № 3-біс.

45 років від початку діяльності (1959) Донецького інституту радянської торгівлі, який було переведено з Харкова (нині Донецький державний університет економіки та торгівлі ім. М.І. Туган-Барановського).

40 років від часу заснування (1964) Горлівського технікуму харчової промисловості.

35 років від часу спорудження (1969) Донецького цирку.

35 років від часу створення (1969) Донецького відділення Спілки композиторів України.

20 років від часу виходу (1989) першого номера газети Донецької обласної спілки профспілок “Позиція”.

20 років від часу заснування (1984) на Донеччині Д. Білим та В. Задунайським першого козацького земляцтва.

10 років від часу виходу (1994) першого номера регіональної газети «Деловые вести».

10 років від часу виходу (1994) першого номера всеукраїнського ділового журналу “Меркурій”.

465 років від часу заснування (1539) Святогірська.

320 років від часу (1684), як було збудовано Торську укріплену лінію, засновано Раймістечко.

225 років від часу заснування (1779) смт Велика Новосілка.

225 років від часу заснування (1779) смт Старобешеве.

225 років від часу заснування (1779) с. Куйбишеве Володарського району.

225 років від часу заснування (1779) смт Мангуш Першотравневого району.

225 років від часу заснування (1779) с. Комар Великоновосілівського району.

225 років від часу заснування (1779) с. Богатир Великоновосілівського району.

225 років від часу заснування (1779) с. Старий Керменчик Великоновосілівського району.

220 років від часу заснування (1784) Сніжного.

180 років від часу заснування (1824) смт Новотроїцьке Волноваського району.

160 років від часу заснування (1844) Мар’їнки.

- 155** років від часу заснування (1849) Новоазовська.
- 135** років від часу заснування (1869) Харцизька.
- 135** років від часу заснування (1869) Амвросіївки.
- 135** років від часу заснування (1869) Донецька.
- 135** років від часу заснування (1869) Костянтинівки.
- 130** років від часу заснування (1874) с. Новоукраїнка Мар'їнського району.
- 110** років від часу заснування (1894) с. Артемове Дзержинської міськради.
- 110** років від часу заснування (1984) с. Новогригорівка Артемівського району.
- 110** років від часу заснування (1904) смт Сердите Шахтарської міськради.
- 90** років від часу заснування (1914) с. Зелене Амвросіївського району.
- 90** років від часу заснування (1914) с. Новоселидівка Мар'їнського району.
- 80** років від часу заснування (1924) с. Агрономічне Амвросіївського району.
- 80** років від часу заснування (1924) с. Прохорівка Волноваського району.
- 80** років від часу заснування (1924) с. Петрівка Красноармійського району.
- 80** років від часу заснування (1924) смт Курахівка Селидівської міськради.
- 80** років від часу заснування (1924) Жданівки.
- 80** років від часу заснування (1924) Володарського району.
- 80** років від часу заснування (1924) Старобешівського району.
- 75** років від часу заснування (1929) с. Комуна Артемівського району.
- 70** років від часу заснування (1934) Тельманівського району.
- 65** років від часу заснування (1939) Костянтинівського району.
- 65** років від часу заснування (1939) Новогродівки.

8 травня

СЛОВО ПРО ПОЕТА

До 85-річчя від дня народження
Леонтія Кір'якова (1919)

Леонтій Кір'яков народився 8 травня 1919 р. в с. Сартана, поблизу м. Маріуполя. Він належить до нащадків тих греків, які переселилися на землі Східної України з ханського Криму ще наприкінці XVIII ст., не витримавши національного й соціального гніту і шукаючи захисту у своїх єдиновірців. Нині греки живуть у багатьох селах і містах Донеччини. Вони називають себе «румеї», тобто «ромеї» – римляни, як називали себе греки за часів Візантійської, або Східної Римської імперії. Наші румеї, володіючи російською та українською мовами, зберігають і свою рідну, успадковану від далеких предків. Вона досить відмінна від зарубіжної грецької мови, якою розмовляють у Греції, але й кровно споріднена з нею, бо обидві вони походять від давньогрецької. Іноді її називають діалектом сучасної грецької (новогрецької) мови, проте правильніше вважати її саме за мову самостійну, споріднену з новогрецькою (димотичною, як її ще називають) мовою. Статус діалекта вона мала б, якби в неї не було своєї писемної літератури, а така література в українських греків тепер є.

...Життя Леонтія Кір'якова, скільки він себе пам'ятає, пов'язане з поезією, що завжди жила в його рідному домі. Тут знали й любили пісню, казку, твори народного румейського поета Леонтія Хонахбея і з особливою любов'ю зберігали, як священну реліквію, Шевченків «Кобзар». Шевченкова поезія назавжди стала супутницею поета в його творчому житті. І їй він віддає всю силу свого таланту, відтворюючи Шевченка румейською мовою: у його перекладацькому доробку «Причинна», «Катерина», «Наймичка», «І мертвим, і живим, і ненародженим землякам моїм в Україні і не в Україні моє дружнєє посланіє», «Іржавець», «Варнак», «Кавказ», «Відьма», лірика Кобзаря.

Досі творчість Леонтія Кір'якова була відома в перекладах українською та російською мовами (вийшло п'ять збірок його поезій: «Завжди в дорозі» (1976), «Травнева пісня» (1979), «Память» (1981), «Слава тебе найдет» (1985), «Конь мой златокрылый» (1989). Але за останні роки румейською мовою видано «Слово про Ігорів похід» (1987), «Амфора» (1988), «Арион» (1992), «За три моря» (1993).

Сучасним грецьким поетам Донеччини властивий глибокий патріотизм. Кожен з них шукає в літературі свої шляхи. Леонтій Кір'яков відрізняється серед інших, мабуть, більшою схильністю до філософських узагальнень. Він не одержав спеціальної філологічної освіти, але добре знає і любить класичну російську та українську літературу.

У нас нема даних про студіювання Леонтьєм Кір'яковим давньогрецької літератури, а втім, коли читаєш його твори, мимоволі в пам'яті постає світ античної міфології. Ми знаходимо в поезії Леонтія Кір'якова споконвічно

грецькі теми – теми води, як джерела життя й смерті, коня - Пегаса, моря, де хвилі – людські покоління.

У поезії Леонтія Кір'якова нема космічних масштабів та глобальних тем. Він пише завжди про щось близьке, особисто пережите чи пов'язане з історією рідного селища Сартана. Він пише про свій приазовський край, про його своєрідну степову красу та про людей, усім серцем відданих своїй землі. І його щире й людяне слово зворушує до глибини душі, оспівуючи вічну любов до матері, невмиручість високого кохання, велич трудящих рук, що творять хліб в ім'я миру й життя.

Леонтій Кір'яков має міфічний дар – перекладати всі життєві враження на поезію. Навіть тяжка втрата – смерть батька – дала початок віршу, де море обступає душу поета (вірш «Вдарить хвиля в скелю, та й помре у піні...» – «Круй сту джап ту тима, кубукя, даглефкит...»).

Поезію Леонтія Кір'якова за останні роки сповнює гірко усвідомлення неповторності часу і високої відповідальності поета перед своїми творами й співбратами – людьми. Поет відчуває себе садівником, що вирощує плодові дерева та квіти на користь та радість людям (вірш «Обов'язок» – «Хреюс»).

В останніх творах Леонтія Кір'якова взагалі дуже відчутна інтонація пізнього Максима Рильського («Троянди і виноград», «Третє цвітіння»). Розкішний спалах бабиного літа буянням творчих сил нагадує весну...

Леонтій Кір'яков відрізняється від своїх співбратів ще тим, що в його творчості значне місце посідає війна. Поет сповнений почуттям обов'язку перед тими, хто не дійшов фронтовими шляхами до перемоги.

Усій творчості Леонтія Кір'якова притаманний глибокий зв'язок з фольклором. І він часто звертається до нього безпосередньо, обробляючи смішні народні оповідки: веселі й дотепні, вони дають читачеві справжню втіху, незлобиво висміюючи людські пороки.

Ясність думки, довершеність форми, щирість почуттів ставлять поезію Леонтія Кір'якова на чільне місце в молодій румейській літературі. ...Леонтій Кір'яков – член Спілки письменників України, делегат ІХ та Х з'їздів письменницької організації України. Він – лауреат Республіканської літературної премії імені Максима Рильського.

А. О. Білецький, доктор філологічних наук

З кн.: Кір'яков Л.Н. Доброта: Вибрані твори в 2-х т. Т. 1. – Донецьк: Донбас, 1995. – С. 3-5.

Література

Твори Л.Н. Кір'якова

Амфора: Пиимата / Передм. А.О. Білецького. – К., Рад. письменник, 1988. – 180 с.

Ап ато марея ас та трия ялус: Дъиигма дъраматыко эрго пиимата. – Донецьк: Донбас, 1993. – 182 с.

Завжди в дорозі: Поезії: Авториз. пер. з грец. / Передм. Г. Кривди. – Донецьк: Донбас, 1976. – 31 с.: ил.

Калусим = Доброта: Эргаме дъио томис. Томос прото = Вибрані твори в 2-х т. Т. 1.: Мовою греків Приазов'я (румейськ.) / Авт. вступ. ст. проф. А.О. Білецький. – Донецьк: Донбас, 1995. – 192 с.

Конь мой златокрылый: Поэма, баллады, стихи. – Донецк: Донбас, 1989. – 95 с., 1 л. портр.

Память: [Стихи]: Авториз. пер. с греч. – Донецк: Донбас, 1981. – 51 с.

Травнева пісня: Поезії: Авториз. пер. з грец. – К.: Молодь, 1979. – 63 с.

Шевченко Т.Г. Якби ви знали, паничі... = Паныч, нду иксириты сис...: Вірші, поеми: Пер. грец. мовою Л. Кір'якова. – Донецьк: Донбас, 1984. – 101 с.

Твори надруковані у збірках

Вечно молодые: Стихи: Пер. с греч. яз. // Я жил в такие времена. – Донецк, 1995. – С. 169-184.

Народне джерело: Пісні греків Приазов'я: Румейськ. та урум. мовами / Упоряд. Л.Н. Кір'яков. – Донецьк: Донбас, 2002. – 155 с.

Навеки с новой родиной: (Попытка исследования) / Пер. с греч. яз. А. Балджи, К. Аювджи // Пирнэшу астру: Стихя, пиимата, метафрасис, юмор... = Стихи, поеми, рассказы, юмор. – Донецьк, 1993. – С. 132-146.

“Як завітала в Сартану...”: [Вірші] // Кохання та весна. – Донецьк, 1998. – 51 с.

Про Л.Н. Кір'якова

Волошко Є.М. Українські нащадки Гомера // Волошко Є.М. З вічних джерел: Розвідки, статті, есе. – К., 1987. – С. 196-212.

Леонтій Кир'яков // Від берегів Азова: Твори грецьких поетів України. – К., 1979. – С. 89.

Леонтий Кирьяков // 22 июня – 9 мая: Писатели Украины в Великой. – К., 1985. – С. 198.

Папуш И.А. Кирьяков Леонтий Нестерович // Папуш И.А. Творческая деятельность греков Приазовья. Конец XIX-XX век: Энцикл. справ. – Мариуполь: Предприятие «Газета «Приазовский рабочий», 2000. – С. 54-55.

Романько В.І. Кір'яков Л.Н. // Романько В.І. Література рідного краю. – Донецьк, 1995. – С. 86-87.

Яруцкий Л. С любовью к Приазовью // Яруцкий Л. Выдающиеся греки-мариупольцы. – Мариуполь, 1991. – С. 39-40.

2 (14) липня

ПОДВИЖНИК НАРОДНОГО ПРОСВІТНИЦТВА

До 170-річчя від дня народження
Миколи Олександровича Корфа
(1834-1883)

Наш земляк, видатний педагог і просвітник, М.О. Корф народився 2 (14) липня 1834 р. у Харкові. З селом Нескучне Олександрівського повіту Катеринославської губернії (тепер Великоновосілківського р-ну Донецької обл.) його пов'язували і перші роки дитинства та життя у нескучненському родовому маєтку після повернення у 1856 р. з Санкт-Петербурга.

Він належав до знатного роду баронів Корф. Після ранньої смерті батьків жив у родичів, навчався у різних містах, а закінчував свою освіту в Олександрівському ліцеї у Санкт-Петербурзі, де раніше навчався разом з О.С. Пушкіним його дядько, граф М.А. Корф – відомий державний діяч та директор Санкт-Петербурзької публічної бібліотеки. Характеризуючи здібності свого племінника, М.А. Корф якось сказав: «... вот единственный человек в нашей семье, который будет писать».

Ця характеристика була дуже влучною. М.О. Корф став не тільки талановитим публіцистом і письменником на педагогічні теми, а також плідним практиком.

Входячи до складу училищної ради Олександрівського повіту (1866-1872 рр.), він дуже активно займався створенням початкових шкіл і відкрив їх більше сорока у селах Катеринославщини.

Це був новий тип дешевої школи з одним вчителем. Для таких шкіл він розробив плани занять, навчальні підручники, методичні посібники для вчителів. У своєму домі в Нескучному проводив з'їзди вчителів, а деякі молоді вчителі тут навчалися під керівництвом М.О. Корфа, щоб готуватися до самостійної роботи.

Його «Отчеты Александровского уездного училищного совета» дуже допомагали вчителям у їх практичній роботі й швидко розходились по багатьом губерніям колишньої Російської імперії.

Також ним були написані і видані праці «Руководство к обучению грамоте по звуковому способу», «Русская начальная школа», «Наш друг», «Малютка», «Наше школьное дело» та багато інших. Книжка «Наш друг» (книга для читання у школі й вдома) була однією з найкращих для народної школи і багато разів перевидавалась.

У роки реакції М.О. Корф змушений був покинути улюблене с. Нескучне. Разом з родиною він виїхав до Женеви, де перебував 8 років (1872-1880 рр.). Тут він створив російську сімейну школу та продовжив плідну працю як педагог-дослідник, не пориваючи зв'язки з педагогічною громадою Росії.

У цей час ним були написані «Итоги народного образования в европейских государствах», «История Востока, Греции и Рима», статті його друкувалися у петербурзьких часописах «Вестник Европы», «Народная школа», «Петербургские ведомости» та ін.

Повернувшись у 1880 р. у свій нескучненський маєток, М.О. Корф увійшов до складу Маріупольської повітової училищної ради і знову активно продовжив свою педагогічну діяльність. Але, на жаль, у своїй плідній громадській діяльності від реакційних кіл зазнав нових нервових потрясінь і остаточно підірвав здоров'я. У 1883 р., на 49-му році життя, помер у Харкові, де і був похований.

Заслуги його були відмічені ще при житті. У 1870 р. М.О. Корфа було обрано почесним членом Петербурзького педагогічного товариства, а у 1871 р. – Московського комітету грамотності та Московського університету. А у 1873 р. Петербурзький комітет грамотності нагородив його золотою медаллю.

Про славні діла М.О. Корфа свідчать не тільки його педагогічні праці, а й нескучненський лісопарк серед степу, що посадили під його керівництвом місцеві селяни на березі річки Мокрі Яли. Тут, у лісопарку, розташована садиба М.О. Корфа. На в'їзді до садиби стоїть будинок колишньої школи «Пам'яті ревнителя народного образования барона Н.А. Корфа», що був побудований земством за участю сім'ї видатного театрального діяча, зятя М.О. Корфа, Володимира Івановича Немировича-Данченка. Школа була відкрита у 1895 р. за участю Володимира Івановича.

Садибу М.О. Корфа – В.І. Немировича-Данченка у с. Нескучне занесено до «Державного реєстру національного культурного надбання України», і вона зберігається як «Пам'ятка історії та культури».

З 1992 р. у садибному будинку діє меморіальний музей В.І. Немировича-Данченка як відділ Донецького обласного краєзнавчого музею. У постійній експозиції музею представлені чисельні документи, речі, що розповідають про життя, самовіддану педагогічну та просвітницьку діяльність Миколи Олександровича Корфа.

О.С. Бугайов, зав. меморіальним музеєм В.І. Немировича-Данченка у с. Нескучне.

Література

Праці М.О. Корфа

Из «Отчета об училищах Александровского уезда и Мариупольского округа...», составленного бароном Н.А. Корфом весной 1867 года// Путь к коммунизму. – Великая Новоселка, 1989. – 22 авг., 23 сент.

Корф Н.А. Письма к К.Д. Ушинскому: [1868-1869 гг.]// Ушинский К.Д. Собр. соч.: В 11 тт. – М.; Л., 1952. – Т. 11. – С. 200-203, 204-205.

Про М.О. Корфа

Внесок педагога і просвітителя М.О. Корфа в розвиток бібліотечної справи на Донеччині // Гросов О. Дивосвіт бібліотек: нариси, вірші, статті. – Донецьк: ПП «Вид. будинок «Перша лінія», 2001. – С. 42-45.

Гросов А.Я. Николай Корф – организатор первой в России начальной школы: 14 июля исполняется 165 лет со дня рождения нашего земляка - прогрессивного педагога // Жизнь. – 1999. – 14 июля.

Донбасс: прошлое, настоящее, будущее: К 160-летию известного педагога и мыслителя Н.А. Корфа: Тез. докл. и сообщ. III регион. науч.-практич. конф. (22 дек. 1994 г.). – Донецк, 1994. – С. 292.

М.О. Корф і розвиток бібліотечної справи на Донеччині: Матеріали 2-х обл. Корфів. бібліотечних читань 14-15 жовт. 1999 р. / Донец. обл. універ. наук. б-ка ім. Н.К. Крупської. – Донецьк, 2000. – 13 с.

Мозговой В.И., Ляшенко В.Г. История и судьбы // Мозговой В.И., Ляшенко В.Г. Там, где было дикое поле... – Донецк, 2001.

Корф Н.А. (1834-1883). – С. 263.

Н.А. Корф (1834-1883) // История родного края: Учеб. пособие для 6-9 кл. – Донецк, 1998. – Ч.1. – С. 238-240.

Рубинштейн Л.А. Основатель народного образования // Рубинштейн Л.А. Книга рекордов Донбасса. – Донецк, 2002. – С. 45.

Саяпіна С.А. М.О. Корф і земська концепція народної освіти другої половини ХІХ століття в Україні // Гуманізація навчально-виховного процесу: Наук.-метод. зб. – Слов'янськ, 1998. – Вип. IV. – С. 121-124.

6 жовтня

МІЖ МИНУЛИМ І МАЙБУТНІМ

До 85-річчя від дня народження
Михайла Савелійовича Альтера (1919)

М.С. Альтер народився 6 жовтня 1919 року в Юзівці. Газета “Сталинский рабочий”, що виходила в довоєнний період, не раз писала про школяра Михайлика Альтера, який декілька років поспіль був начальником дитячої залізниці. Знаходилась вона тоді не там, де тепер – у парку ім. Ленінського комсомолу, а в парку культури та відпочинку ім. Щербакова і мала протяжність півтора кілометри. Саме ця дитяча залізниця й визначила подальший шлях хлопчика, який, ставши дорослим, більшу частину свого життя пов’язав з транспортом. У 1939 р. Михайло був призваний на службу в залізничні війська та ешелонам відправлений на Далекий Схід. За родом служби брав участь у доставці вантажів у район Халхін-Гола, де тривали запеклі бої між угрупованнями радянсько-монгольських та японських військ.

В цей тривожний час в армійських газетах стали з’являтися перші дописи та статті Альтера. В них він яскраво та щиро розповідав про події, що його схвилювали, про однополчан. Незабаром позаштатний кореспондент був переведений в газету воєнних залізничників Забайкалья “Сигнал”. А через 3 роки, в 1943 р., Альтер став вже редактором цієї газети і отримав офіцерське звання. Велику Вітчизняну війну він закінчив у чині капітана залізничних військ.

Після війни Михайло Савелійович повернувся у рідні края. Працював у Слов’янську редактором залізничної газети “Вперед”, потім у Сталіно заступником редактора газети “Магистраль угля”.

У 1953 р. досвідченого воєнного журналіста запропонували організувати відділ науково-технічної інформації та видавництва гірничорядувальної служби Донбасу. Незабаром відділ запрацював і почав випускати журнал, брошури та книги з гірничорядувальної справи. Понад 20 років очолював цей відділ Михайло Савелійович, ще 10 років пропрацював на аналогічній посаді в інституті Донпромбудндріпроект.

У всі ці роки Альтер активно співпрацював з багатьма обласними періодичними виданнями, видавництвом “Донбасс”, друкувався в Києві та Москві. Його публікації стосувались злободенних проблем, пов’язаних з транспортом, технікою безпеки при вуглевидобутку, промисловим і житловим будівництвом. Але головною і найулюбленішою темою публікацій стало для нього історичне краєзнавство.

Інтерес до минулого, до історії рідного краю, людей, які тут мешкали, з’явився ще в молоді роки, під час проходження служби на Далекому Сході. Не згаснув він і до сих пір. Відтоді Михайло Савелійович накопичує всілякі маловідомі факти, документи.

Багато часу проводить в архівах, бібліотеках, часто зустрічається з старожилами. Результат всього цього – путівники по пам'ятним місцям Донбасу, документальні повісті, статті. До речі, статей на історико-краєзнавчі теми ним написано вже понад п'ятисот. У свій час в газеті “Вечерний Донецьк” публікувалися його документальні оповідання «Быль о почтовом тракте» – про перебування Пушкіна в Приазов'ї, “Штурм” – про визволення Донбасу від німецько-фашистських загарбників, «У подвига тайн не бывает» – про лейтенанта-артилериста В. Кашишева, який загинув і був похований у Слов'яногірську, ряд інших творів. У газеті “Железнодорожник Донбасса” друкувалися його нариси з історії донецької залізниці – «Южный ход».

Михайлом Савелійовичем було зібрано багато матеріалів про Г. Седова, написана про нього документальна повість “Шаги к мечте”. М.С. Альтер передав у фонд седовського музею, ініціатором створення якого він був, добіркою нових документів про життя й діяльність цієї неординарної людини.

За довгі роки копіткою праці в архівах Альтер повернув з небуття понад ста імен людей – першопрохідників Донбасу. Це вчені, інженери, лікарі, діячі культури. Ним підготовлений довідник «Творцы науки и техники в Донбассе. 1750-1917 годы», а також друга частина цієї унікальної книги, що охоплює період з 1917 р. до наших днів. Крім того, Михайло Савелійович є укладачем календаря, що містить понад 2 тис. пам'ятних дат, пов'язаних з історією Донецька та Донбасу.

М.С. Альтер є автором дослідження «История евреев Донетчины», що була видана до 150-річчя появи перших єврейських поселень у Східній Україні.

Вже багато років Михайло Савелійович є дійсним членом географічних товариств України й Росії, членом правління Українського товариства охорони пам'яток історії та культури. Він нагороджений 20 державними нагородами як учасник Великої Вітчизняної війни, знаками “Шахтарська слава III ступеня” та “Почесний полярник”.

Працює М.С. Альтер багато й азартно, вважаючи, що, тільки вивчаючи і глибоко аналізуючи наше минуле, можна краще роздивитися майбутнє, уникнути прикрих помилок і прорахунків.

*В.І. Герланець – журналіст, письменник,
лауреат Міжнародних конкурсів*

Література

Твори М.С. Альтера

Донбасс: Спутник туриста. – Донецьк: Кн. изд-во, 1960. – 260 с., ил.

Донецьк: Путеводитель. – Донецьк: Донбас, 1966. – 112 с., 12 л.: ил.

Из моей записной книжки // Халхин-Гол: Кн. Дружбы и памяти. – М., 1990. – С. 240-248.

Как и когда возник город Донецк, кто его первооснователь // Город роз и терриконов: Сб.: стихотворения, эссе, очерки, песни / Ред.-сост. А.Я. Гросов. – Донецк, 2001. – С. 1-8.

На земле Прикальмиусской // Донецк: Ист.-краевед. очерк. 2-е изд., испр. и доп. – Донецк: Донбас, 1981. – 328 с., 20 л. – ил.

От первых угольных врубовок... // Сердцем и именем: Очерки. – Донецк, 1980. – С. 75-86.

Полтора века спустя в содружестве народов Донетчины. Страницы истории евреев в регионе // Межэтнические культурные связи в Донбассе: История, этнография, культура. – Донецк, 2000. – С. 37-44.

Приазовские строфы А.С. Пушкина // А.С. Пушкин: Филологические и культурологические проблемы изучения. – Донецк, 1998. – С. 145-146.

С рюкзаком по Донбассу: Путеводитель. – Донецк: Донбас, 1980. – 99 с., ил.

Там, где начинается утро // Летопись братства. – Донецк, 1972. – С. 195-200.

Ушедшая из жизни необолганной: [О репрес. поэтессе Софье Дальней (Дерман)] // Правда через годы: Ст., воспоминания, документы. – Донецк, 1998. – Вып. 2. – С. 114-117.

Про М.С. Альтера

Герланец В. Альтер Михаил Савельевич // Солдаты слова: Очерки, воспоминания, биограф. справки о фронтовиках-журналистах и писателях. – Донецк, 2001. – С. 166-168.

Знати минуле: Коротко про автора // Донеччина. – 1994. – 6 жовт.

Кантор. Творческое золото Михаила Альтера: Известный краевед и журналист отметил шестидесятилетие своей деятельности // Веч. Донецк. – 2001. – 22 мая.

Романько В.И. Альтер Михаил Савельевич // Романько В.И. Хранители памяти: О краеведах Донетчины. – Донецк, 1993. – Вып. 1. – С. 7-9.

Михаил Савельевич Альтер: Библиогр. указ. / Донец. обл. универс. науч. б-ка им. Н.К. Крупской. – Донецк, 1997. – 36 с.

24 листопада

СПРАГА ПОШУКУ

До 70-річчя від дня народження
Доната Костянтиновича Патричі
(1934)

Ім'я Доната Костянтиновича Патричі відомо не тільки в Донбасі, в Україні, але й далеко за її межами.

Д.К. Патрича народився 24 листопада 1934 р. в с. Малоаянисоль Володарського району Донецької області в учительській сім'ї. Доля розпорядилася так, що він жив і вчився по сусідству з обійстям засновника сучасної літератури приазовських греків Георгія Костоправа, творчість якого добре знав.

Після сьомого класу Донат Патрича вступає до металургійного технікуму, працює на заводі. Але його справжнім захопленням була література та музика. У 1956 р. він закінчив філологічний факультет Донецького педінституту, а у 1966 р. – Донецьке музичне училище.

Д.К. Патрича розпочав трудову діяльність вчителем російської мови та літератури Малоаянисольської середньої школи, користувався повагою вчителів, учнів та їх батьків. Багато уваги він приділяв розвитку сільської та учнівської художньої самодіяльності. В 1963 р. був призначений завучем цієї школи, а в 1968 р. його переведено директором Володарської районної дитячої щойно створеної музичної школи. Завдяки його енергії школа була укомплектована педагогами, споруджена методом народного будівництва будівля школи, придбане необхідне обладнання. Згодом Володарська районна музична школа стала однією з кращих в області.

В 1978 р. Д.К. Патричу було переведено на посаду директора Донецького обласного науково-методичного центру народної творчості та культурно-освітньої роботи. Цей період його діяльності був ознаменований значним підйомом самодіяльної народної творчості в області. Він стає організатором і безпосереднім керівником обласних фестивалів і свят – інтернаціонального “Танок дружби”, українських – “Сіверський Донець”, “Калинова вода”, грецького – “Мега юрти” (“Велике свято”, сатири та гумору – “Времівські усмішки”, дитячого – “Чарівні вервечки”. Значно активізувало свою роботу обласне об'єднання самодіяльних композиторів, було створено обласне об'єднання самодіяльних художників і народних митців.

У 1993 р. Д.К. Патричі було присвоєно почесне звання “Заслужений працівник культури України”.

Цю напружену та плідну роботу Донат Костянтинович Патрича поєднує з власною творчістю як письменник і композитор. Він автор прозових та поетичних книг: “Наша доля”, “Незабутні місця”, “Тисяча перлин”, “Хоч смійся, хоч плач”, “Моя зірка”, “Земляки”, “Доля поета”. Твори виходили грецькою мовою, у перекладі російською та українською. Д.К. Патрича був

упорядником і редактором посмертних збірок донецьких поетів: В. Бахтаріса “Зісі, Бугас!” (“Живи, Бугас!”), Г. Патричі “О міхію” (“Заповітне”), брав активну участь у видавництві грецького альманаху “Пірнешу астру” (“Вранішня зірка”).

Як композитор Д.К. Патрича написав багато пісень, що увійшли в репертуар професійних і самодіяльних виконавців. У 1977 р. в Києві була видана збірка його пісень “Калинова вода”, згодом вийшли аудіокасети “А все-таки стоить родитися”, “Калинова вода”, “Лебеди”.

В 1994 р. його було прийнято до Національної спілки письменників України, він є лауреатом обласної літературної премії ім. В. Шутова, обласної музичної премії ім. С. Прокоф’єва, Міжнародного телевізійного конкурсу ліричної пісні “Отчий дом” пам’яті Є. Мартинова.

З 1998 р. Д.К. Патрича очолює фонд культури профспілок Донецької області, активно сприяє подальшому розвитку художньої творчості трудових колективів, висвітлює у засобах масової інформації їх здобутки й проблеми. Він бере участь у відродженні культури греків Приазов’я, є членом Конгресу Федерації грецьких товариств України.

Д.К. Патрича нагороджений медалями “За доблесну працю” (1970 р.), Ветеран Праці (1987 р.), Почесною грамотою Президії Верховної Ради України (1988 р.), багатьма почесними грамотами і нагрудними знаками різних відомств.

О.Я. Гросов – член Міжнародної спілки письменницьких товариств, лауреат літературної премії ім. В. Сосюри (2003 р.), член Спілки журналістів України

Література

Твори Д.К. Патричі

Аз монята стыреис. – Донецьк: Донбас, 1992. – 230 с.: 1 л. портр.

Ан и рева, хаханыст, ан и рева клапси = Хоч смійся, хоч плач: Гуморески бувальщини: Румейськ. та урум. мовами / Авт. вступ. ст. А. Кравченко. – Донецьк: Донбас, 1994. – 153 с.

Дыком ту астро: Стихи. – Донецьк: Донеччина, 1997. – 56 с.

Земляки: Проза, стихи. – Донецьк: Донбас, 1998. – 215 с.

Пииты ту графи = Доля поета: Вірші, проза, переклади / Авт. вступ. ст. І. Мельниченко. – Донецьк: Донбас, 2001. – 178 с.

Твори надруковані у збірках

Аперахто пииты ту яшлых: 90 хроня ахта инытын Георгий Костоправс (1903-1937) // Пирнэшу астру: Стихя, пиимата, матафрасис, юмор... – Донецьк, 1993. – Вип. IV. – С. 148-158. – Румейськ. мовою.

Кладезь мудрости: [Стихи] // Храм знань: Нариси, есе, вірші: [До 75-річчя Донец. обл. універс. наук. б-ки ім. Н.К. Крупської]. – Донецьк, 2001. – С. 15.

Марш профсоюзов Донбасса // Социальный щит: Профсоюзы Донбасса: Этапы пройденного. Путь в будущее. – Донецк, 2000. – С. 8-9.

Моя столица // Город роз и терриконов: Сб.: стихотворения, эссе, очерки, песни / Ред.-сост. А.Я. Гросов. – Донецк, 2001. – С. 14.

Народне джерело: Пісні греків Приазов'я: Румейськ. та урум. мовами / Упоряд. Л.Н. Кир'яков. – Донецьк: Донбас, 2002. – 155 с.

Признание: [Стихи] // Кохання та весна. – Донецьк, 1998. – С. 63.

Про Д.К. Патричу

Папуш И.А. Патрича Донат Константинович // Папуш И.А. Творческая деятельность греков Приазовья. Конец XIX-XX век: Энцикл. справ. – Мариуполь: Предприятие «Газета «Приазовский рабочий», 2000. – С. 91-92.

Проценко-Пичаджи А.И. Донат Патрича: поэт, композитор, патриот: [С творч. вечера] // Эллины Украины. – 2000. - № 5. – С. 6.

Романько В.І. Д.К. Патрича // Романько В.І. Література рідного краю. – Донецьк, 1995. – С. 89.

Шелест А. И радует «Калинова вода»: [Вышла в свет нов. аудиокассета Д. Патричи] // Веч. Донецк. – 2002. – 30 июля.

20 грудня

КОЛИ У СЕРЦІ ТВОРЧИЙ ПРОМІНЬ

До 85-річчя з дня народження
Анатолія Івановича Сенникова (1919)

У донецькому краї є чимало людей, які все своє життя поклали на службу людям, книгам, українській культурі. Такою людиною з щирим серцем, відкритим для кожного, є Анатолій Іванович Сенников, лауреат літературної премії ім. В. Сосюри.

Подвижник української культури на Донеччині, відомий краєзнавець, Анатолій Іванович Сенников народився 20 грудня 1919 року в Макіївці.

Закінчив філологічний факультет Донецького педагогічного інституту. Після закінчення інституту обіймав посаду завідуючого відділом викладання літератури позакласного читання при інституті післядипломної освіти, потім викладав українську мову та літературу в різних школах Донеччини. Останнє місце роботи – ЗОШ № 6 м. Донецька, де він з успіхом проводив культурно-освітню та просвітницьку діяльність.

Серед численних заходів, проведених А.І. Сенниковим, багато присвячено видатним митцям українського слова: Тарасу Шевченку, Лесі Українці, Павлу Байдебурі, Анатолію Косматенку та багатьом іншим. Особливо пам'ятні його вечори поезії “Солов’їні пісні”, присвячені Володимирі Сосюрі.

Саме А.І. Сенников вперше на Донеччині разом з письменниками Євгеном Волошком, Федором Вольним, Павлом Байдебурою та вчителем-краєзнавцем Іваном Овчаренком зі Слов’яногірська започаткував Свято сосюринської поезії.

До проведення такого рівня заходів охоче залучалися видатні артисти України: С Саварі, В. Землянський, А. Коробко. В зустрічах брали участь відомі письменники Донеччини та України: Д. Білоус, П Шабатін. Учні з задоволенням готували до свят літературно-музичні композиції, підготовлені творчими зусиллями свого керівника – Анатолія Івановича Сенникова.

Більше півстоліття Анатолій Іванович присвятив молодому поколінню, плекаючи в ньому щирю любов до великого українського народу, до літературної спадщини велетнів українського слова.

Анатолій Іванович Сенников – відомий колекціонер книг. Він має дуже багату бібліотеку української та світової класики. В його бібліотеці знайдуться численні видання, подаровані відомими українськими письменниками з дарчими надписами, які він дбайливо зберігає.

Анатолій Іванович Сенников належить до тих людей, хто перший відкрив для широкого загалу читачів ім’я талановитого гумориста з Велико-новоселківського району Анатолія Косматенка, влаштувавши ювілейний вечір в с. Нескучне, на якому були присутні директори загальноосвітніх шкіл, викладачі Донецького національного університету та інституту післядипломної освіти.

А.І. Сенникову пощастило зустрічатися в Донецьку з багатьма відомими українськими письменниками: Остапом Вишнею, Андрієм Головком, Миколою Бажаном, Андрієм Корнійчуком, Володимиром Сосюрою (тричі), Дмитром Білоусом, Василем Стусом та ін.

Багато разів Анатолій Іванович брав участь в літературних з'їздах у Києві, виступав з промовою від літераторів Донеччини.

Постійно друкувався на сторінках періодичних видань як літературознавець та переважно виступав як літературний критик.

Останнім часом через хворобу А.І. Сенников не працює, але продовжує культурно-просвітницьку діяльність.

Життєве кредо донецького літератора та краєзнавця: “Жити творчо й активно”, яке він з успіхом втілює в життя.

*Людмила Мочалова, провідний бібліотекар
Донецької ОУНБ ім Н.К. Крупської*

Література

Про А.І. Сенникова

Романько В.І. Пам'ять про старого вчителя // Романько В.І. Хранителі пам'яті: Краєведи Донеччини. – Донецьк, 1995. – Вып. 2. – С. 45-46.

Романько В.І. Сенников А.І. // Романько В.І. Література рідного краю. – Донецьк, 1995. – С. 93.

ЗМІСТ

ЗНАМЕННІ І ПАМ'ЯТНІ ДАТИ У 2004 РОЦІ	3
СЛОВО ПРО ПОЕТА	
До 85-річчя від дня народження Леонтія Кір'якова (1919) А.О. Білецький	45
ПОДВИЖНИК НАРОДНОГО ПРОСВІТНИЦТВА	
До 170-річчя від дня народження Миколи Олександровича Корфа (1834-1883) О.С. Бугайов	49
МІЖ МИНУЛИМ І МАЙБУТНІМ	
До 85-річчя від дня народження Михайла Савелійовича Альтера (1919) В.І. Герланець	52
СПРАГА ПОШУКУ	
До 70-річчя від дня народження Доната Костянтиновича Патричі (1934) О.Я. Гросов	55
КОЛИ У СЕРЦІ ТВОРЧИЙ ПРОМІНЬ	
До 85-річчя з дня народження Анатолія Івановича Сенникова (1919) Л. Мочалова	58

Підп. до друку 26.12.2003. Формат 60x84 1/16. Папір офсетний.
Друк трафаретний. Гарнітура Times. Ум. друк. арк. 3,49.
Обл. вид. арк. 2,77. Зам. 4-110403. Наклад 150 прим.

Надруковано ТОВ "СВД "Меркурій"
(Державне свідоцтво № ДК 698 від 30.11.2001.)
83086, м. Донецьк, вул. Артема, 45
тел./факс (062) 338-06-97, 337-04-80
e-mail: svdm@skif.net